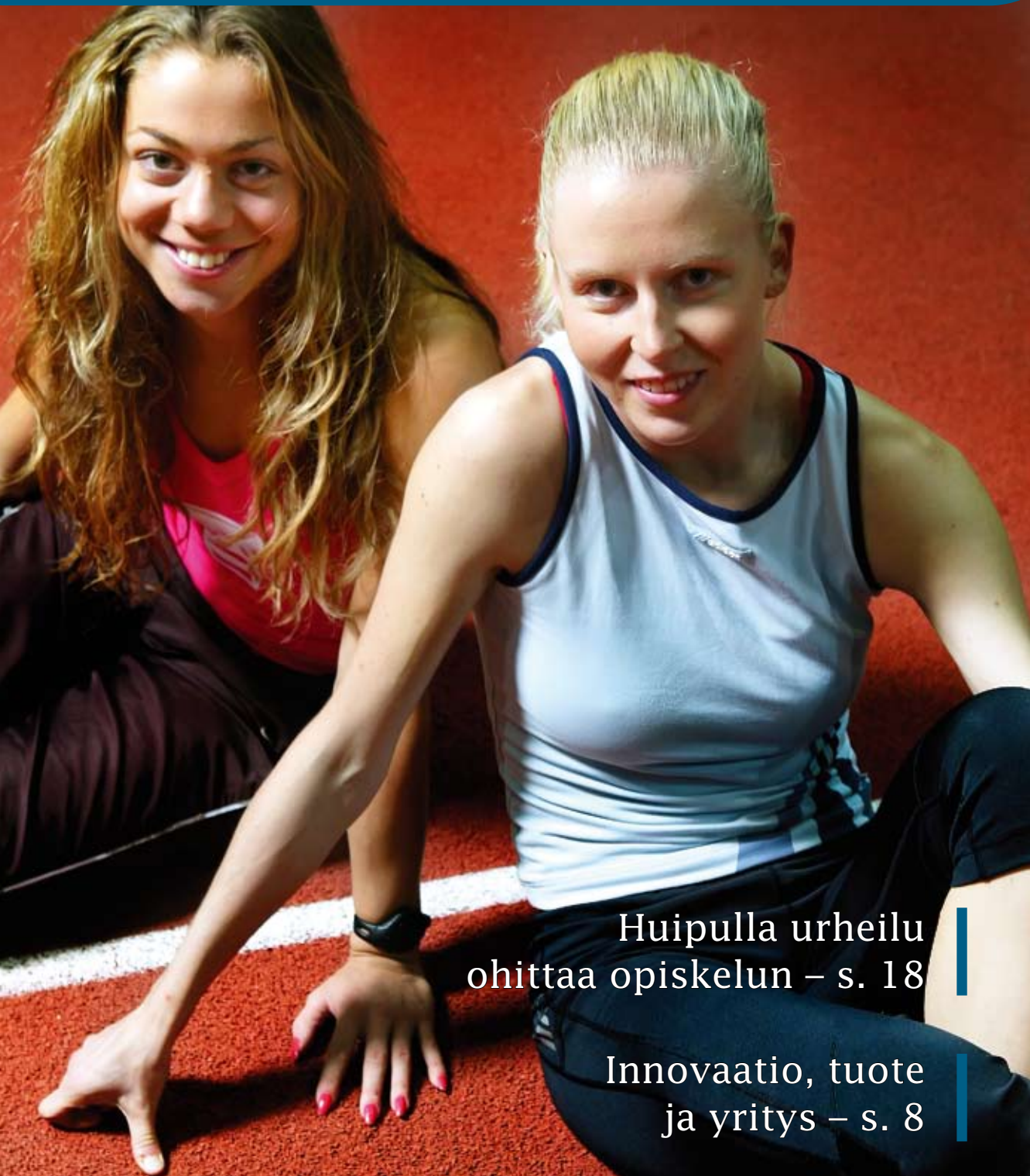

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON
TIEDOTUSLEHTI
No 6/2005

Tiedonjyvä

Huipulla urheilu
ohittaa opiskelun – s. 18

Innovaatio, tuote
ja yritys – s. 8

40. vuosikerta
Painos 6000 kpl
Vastaava toimittaja
Anu Mustonen
puh. (014) 260 1054
anu.mustonen@adm.jyu.fi

Toimitussihteeri
Anitta Kananen
puh. (014) 260 1055
anitta.kananen@adm.jyu.fi

Ilmoitusmyynti ja tilaukset
Kalevi Luoma
puh. (014) 260 1049
kalevi.luoma@adm.jyu.fi

Toimituksen postiosoite
Jyväskylän yliopisto/
viestintä
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto

Käyntiosoite
Seminaarinkatu 15,
hallintorakennus, 4. kerros
Faksi (014) 260 1041

Graafinen suunnittelu
Anna Makkonen

Julkaisija
Jyväskylän yliopisto
Forssan Kirjapaino 2005

Sisäinen jakelu:
Virastomestarit

ISSN 0789-4805
Seuraava numero
ilmestyy 02.12.2005

Kannessa:
Carla Bosco (vas.) ja Kirsi
Mykkänen ovat Jyväskylässä
opiskelevia huippu-urheili-
joita. Kuva: Petteri Kivimäki

[http://www.jyu.fi/viestinta/
tiedonjyva](http://www.jyu.fi/viestinta/tiedonjyva)

Sisältö

- 4 Lyhyet
- 8 Uusiutuvan energian tekniikkaa lähialueelle
- 11 Innovaatioluvut kestävät vertailun
- 12 Korppi kukkona sovellusparvessa
- 15 Verkkojulkaisu yhteen putkeen
- 16 Tutkimuslähtöiselle yritykselle
tuotteistaminen tärkeää
- 17 Professori esittelyssä: Jussi Välimaa
- 18 Huipulla urheilu ohittaa opiskelun
- 21 Yhteiskuntatieteestä täsmätietoa
- 22 Yksi meistä: Sirkku Kotilainen
- 23 Esteetön yliopisto yhdenvertaisuuden asialla
- 24 Eettiset: Mission impossible?
- 25 Kolumni: Teoriasta käytäntöön
- 26 Kevytjyvä
- 28 Tiedonnälkään
- 30 Väitökset
- 32 Täällä Glasgow
- 33 Kalenteri

sivu 34

Mielipaikalla on Rehtoraatti,
jolla on hyvin värikäs
menneisyys Jyväskylän
historian vaiheissa.

| Aino Sallinen
rehtori

Vuotaako innovaatioketju?

Innovaatioketju vuotaa Keski-Suomessa. Tämä väite on noussut toistuvasti esiin pohdittaessa maakuntamme menestymisedellytyksiä. Osaaminen ei näytä muuttuvan riittävästi uusiksi innovaatioiksi, työpaikoiksi ja yrityksiksi.

Huoli on aiheellinen, sillä kasvu ja kehitys ovat si-doksissa kilpailukykyyn, innovatiivisuuteen ja vahvaan yrittäjyyskulttuuriin. Itse ilmiö on kuitenkin monimutkainen ja kärsivällisyyttä vaativan pitkäjänteinen eikä välttämättä niin synkkä kuin usein esitetään.

Tuorein teknologiabarometri osoittaa, että Suomessa tarvittaisiin enemmän innovatiivisuutta. Erityisiä puutteita on havaittu talouden uudistumiskyvyssä, yrittäjyydessä ja asiantuntijoiden verkottumisessa. Vastargumentin mukaan Suomi on kivunnut kansainvälisen kilpailukykyvertailujen kärkeen juuri luovuudella ja osaamisella.

Yliopistot ovat tuskin havahtuneet riittävästi suuntaamaan koulutustaan pienenevän julkisen sektorin ulkopuolelle. Väestön ikääntyminen ja palvelurakenteen välttämätön uudistaminen tarjoavat uudenlaisia mahdollisuuksia työllistyä yrittäjinä. Esimerkiksi liikunnan, terveyden ja kulttuurin alueilla tarvitaan sosiaalisia innovaatioita. Luovan talouden kärjiksi on nimetty IT-alan lisäksi kulttuuri- ja hyvinvointiala.

Jyväskylän yliopisto on suuntautunut järjestelmäl-

lisesti tulevaisuuden avainteknologioihin. Tiedelähtöisten yritysten määrä on ilahduttavassa kasvussa. Esimerkiksi Jyväskylän teknologiakeskuksen avustuksella on 15 vuodessa syntynyt 150 yritystä, jotka työllistävät noin 800 ihmistä. Pääosa on joko suoraan yliopistolahtöisiä tai yliopistollinen yhteistyö vahvistaa merkittävästi niiden kasvua ja menestymistä.

Keski-Suomen korkeakoulut kuuluvat maan suurimpiin. Miten alue hyödyntää tätä poikkeuksellisen vahvaa osaamispotentialiaa? Mielestäni riittämättömästi. On luotava uudenlaisia toimintamalleja tiedon hyödyntämiseen. Erityisesti pk-sektorin toivoisi rohkaistuvan tiiviimpään yhteistyöhön yliopiston kanssa. Myös välittäjäorganisaatioiden ja yliopiston yhteistyö kaipaa kiinteyttämistä.

Maan suurimpiin ja tuloksellisimpiin kuuluvan yliopiston osaaminen ei voi tulla hyödynnettyksi vain omassa maakunnassa, vaan osaaminen läikkyä laajalle. Sen vetovoima on korvaamattoman tärkeää taloudellisista ja sivistyksellisistä syistä. Yliopisto ponnistelee jatkuvasti edistääkseen tiedon hyödyntämistä ja etsii uusia yhteistyömuotoja alueellisten toimijoiden kanssa. Yksinään se ei voi muuttaa kehityksen suuntaa, mutta yhdessä muiden kanssa kylläkin, niin kuin on nähty kivutessamme kasvukeskukseksi.

Tasa-arvon aatetta jo 90 vuotta

ERA-PAUNIN KOKEILMA / NORMAALIKOULUN MUSEON KUVA-ARKISTO.

Yhteislyseon (nyk. Norssi) 1A-luokan poikien pituushyppyleikkejä välitunnilla koulun pihamaalla vuonna 1937.

Normaalikoulussa juhliittiin jo pitkin viikkoa, mutta juhlinta huijpentui 8. lokakuuta vietettyyn Norssin päivään. Avointen ovien päivänä koulun 90-vuotiseen historiaan tutustui nykyisiä sekä entisiä oppilaita, työntekijöitä ja muita koulun ystäviä.

Norssin päivänä julkistettiin myös uusia julkaisuja, kuten koulumuistelmia ja artikkeleita opetuksen kehittämisestä.

90 vuotta pitää sisällään kiehtovia vaiheita. Juhlatoimikunnan puheenjohtaja **Pirjo-Liisa Vatanen** kertoo, että Jyväskylän Suomalai-

nen yhteiskoulu, Jyväskylän normaalikoulun edeltäjä, edusti uutta tasa-arvoisuuden aatetta.

– Silloin pidettiin radikaalina kasvattaa tyttöjä ja poikia yhdessä. Myös yhteiskoulun ensimmäisenä rehtorina toimi **Anni Oksanen**, vaikka naisia ei vielä rehtorin viroissa ollut, Vatanen kertoo.

Perinteikäs ympäristö auttaa menestymään

Johtava rehtori **Pekka Ruuskanen** toteaa, että perinteikkäässä ilmapiiressä työskentely tuottaa hy-

viä tuloksia.

– Oppilaat viihtyvät ja ovat menestyneet kaikissa vertailuissa mallikkaasti. Tällä hetkellä kolme norssilaista on kansanedustajina ja vihdoin saimme ensimmäisen ministerimme, Ruuskanen kertoo.

Normaalikoulu toimii harjoittelukouluna yliopiston yhteydessä. Yhteistyö yliopiston kanssa antaa koulutyölle erilaisen näkökulman.

– Opetusharjoittelu värittää koulun toimintaa mukavasti. Viime vuonna yläkoulussa ja lukiossa opetti yli 500 aineenopettajajarjoittelijaa, Ruuskanen toteaa. -TL

Opiskelijatiimeiltä ideoita yrityksille

Ideariihi on Jyväskylän yliopiston tutkimus- ja rekrytointipalveluiden sekä Jykes Oy:n uusi palvelu yrityksille. Se parantaa opiskelijoiden työelämäyhteyksiä ja työllistymismahdollisuuksia sekä vie opiskelijoiden osaamista maakunnan yritysten käyttöön.

Ideariihen voivat hakea yritykset ja organisaatiot, joilla on opiskelijoiden ratkaistavaksi sopiva tehtävä, joka liittyy organisaation kehittämistarpeeseen tai ongelmatilanteisiin. Se voi käsitellä tuot-

teen markkinointia, myyntiä tai asiakastytyväisyyttä.

Yhteen riiheen muodostetaan 4–6 hengen monitieteinen opiskelijatiimi. Yritysesittelyn jälkeen se kehittää uudenlaisia ideoita ja ajatuksia organisaation toiminnan kehittämiseksi. Apuna voidaan käyttää Jykesin yrityskummeja, joilla on vankka yrittäjyytausta. Parhaat ehdotukset esitellään yritykselle.

– Opiskelijatiimi tarjoaa luovia ratkaisuja. Niitä ei välttämättä synny organisaation sisällä, jossa kiire

ja vanhat rutiinit ohjaavat työnte-koa, **Muru Linjala** tutkimus- ja rekrytointipalveluista kertoo.

Opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä siihen, että ovat päässeet tekemään töitä oikeaan yritykseen kuvitteellisen "casen" sijasta. Samalla he ovat saaneet oivalluksia yrittäjän arjesta, kokemuksia tiimityöstä ja ennen kaikkea työelämästä.

Ehkä työpaikkakin jollekin tätä reittiä aukeaa. - MP
Lisätietoja: muru.linjala@adm.jyu.fi, puh.(014) 260 1080

Tietojärjestelmiä uudistetaan – vaikutuksista viis

Tietojärjestelmien uudistusten vaikutukset

eivät kiinnosta niistä päättäneitä. Seurausten analysointi koetaan turhaksi, koska päätöksiä ei voi perua, tai seurantaan ei ole aikaa. Uudistamisprosessien kehittämistä vaikeuttaa se, ettei valintoja jälkikäteen mietitä. Tehdyistä virheistä ei opita ja onnistumiset jäävät toistamatta.

ELTIS-projektissa on tutkittu tietojärjestelmien uudistamispäätöksiä ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Tutkimukseen haastateltiin 29 henkilöä it-palveluntarjoaja- ja käyttäjäorganisaatioista. Enemmistö vastaajista edusti keski- tai ylintä johtoa.

Uudistamisen kustannukset ja hyödyt haluttaisiin arvioida rahassa. Päätökset kuitenkin syntyvät suurelta osin kokemusten ja tuntuman perusteella. Enemmistö vastaajista kertoi intuition vaikuttavan päätöksentekoon. Koska intuition vaikutusta ei haluta virallisesti näyttää, on vaarana, että päätökset perustellaan keksityillä argumenteilla.

- ELTIS (Extending the LifeTime of Information Systems) on Jyväskylän yliopiston Tietotekniikan tutkimusinstituutin toteuttama ohjelmistojen elinkaaren pidentämiseen tähtäävä teollisuusyhteistyöhanke. Hankkeessa kehitetään mm. uudistamisinvestointien kannattavuuden arviointia. Sen rahoittavat TEKES sekä yhteistyöyritykset IBS Oy, TietoEnator Oyj ja Tietokarhu Oy.

UIVE SÖDÖR

Intuutiolla on iso rooli järjestelmien uudistuksissa.

Kestävää kehitystä tutkijakoulujen yhteistyöllä

Kehitysmaatutkimuksen tutkijakoulu (DEVESTU) ja Yhteiskunnallisen ympäristöalan tutkijakoulu (YHTYMÄ) yhdistivät voimansa ja järjestivät yhteisen tutkijakurssin kestävästä kehityksestä teemoista.

Pääpuhujiksi oli kutsuttu tohtori **Tariq Banuri** Tukholman ympäristöinstituutin Aasian keskukselta, professori **Arthur P.J. Mol** Wage-

ningenin yliopistosta sekä dosentti **Anja Nygren** Helsingin yliopistosta. Metodeista esillä olivat erityisesti osallistavat menetelmät.

– Yhteistyö onnistui mainiosti, yhteiskuntapolitiikan professori **Marja Järvelä** kertoo. Hän kuuluu molempien koulujen johtokuntaan.

JYY:n Ympäristöviikolta energiavinkkejä

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan Ympäristöviikko kokosi yhteen noin 30 ympäristöaiheista tapahtumaa. Tavoitteena oli lisätä ympäristöasioiden näkyvyyttä niin kampusalueella kuin muualla kaupungissa.

Asiantuntijaluentoja ja keskustelujen lisäksi järjestettiin muun muassa parkkiruutopiknik, luontoretkeilyä ja kirpputori. Mahdollisuus kerätä leimoja ympäristöpassiin nostatti pientä kilpailuhenkeä ja innosti osallistumaan.

Tapahtumaviikon aikana myös JYYn, Senaatin ja yliopiston edustajat esittelivät omia ympäristöohjelmiaan.

– Yliopiston energiankäyttöön olemme ympäristövaliokunnassa kiinnittäneet huomiota, siinä olisi vielä parannettavaa. Lämmityksessä ja sähkön käytössä voitaisiin säästää kymmeniätuhansia euroja, Ympäristöviikon projektisihteeri ja ympäristövaliokunnan puheenjohtaja **Teemu Tenhunen** kertoo.

Tenhusen mukaan jokainen opiskelija voi kantaa vastuunsa lajittelemalla jätteensä, tulostamalla järkevästi ja vähentämällä biojätteen

määrää opiskelijaruokaloissa. Korpohjan ylioppilaskylässä JYYn energiansäästökampanjan myötä ollaan hiljalleen siirtymässä energiansäästölamppuihin ja vettä säästäviin hanoihin ja pönttöihin.

Ympäristöviikon tapahtumia olivat lisäksi järjestämässä JYYn muut valiokunnat, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän kaupunki ja paikalliset ympäristöjärjestöt. -MP

Muistitko sammuttaa valot?

Ohjelmistotestausta kiinnostaa

Tietotekniikan tutkimusinstituutin Mobile Media Education for Professionals (MMEP) -projektin osa on ISEB-testauskoulutus ja sertifiointikoe. Kaikki kokeeseen osallistuneet 23 henkilöä läpäisivät kokeen ja saivat ohjelmistotestaajan sertifikaatin.

ISEB-testausertifikaatti on British Computer Society:n määrittelemä ja hallinnoima kansainvälinen koe. Se on tarkoitettu ohjelmistokehittäjille, testaajille, suunnittelijoille ja projektipäälliköille. Sertifikaatilla varmistetaan ohjelmistotestaajien työn ja ohjelmiston laatu. Yritys voi hyödyntää sertifikaattia myös markkinoinnissa. IT-alan yrityksille laadukas ohjelmistotestaus on kilpailuetu.

Nelivuotinen MMEP-koulutusohjelma on tarkoitettu mobiiliteknologiaa hyödyntäville keski-suomalaisille IT-alan pk-yrityksille. Ohjelma tukee langatonta viestintäteknikkaa ja mobiililaitteita hyödyntävien sovellusten kehittämisessä ja markkinoinnissa. Projekti saa rahoitusta Euroopan sosiaalirahastolta.

Uusia kv-ohjelmia

PETTERI KIVIMÄKI

Puolalainen Tomasz Matkiewicz ja japanilainen Hiroko Hamaguchi ovat viihtyneet Jyväskylässä tutkinto-opiskelijoina. Hiroko jatkaa Intercultural Communication -maisteriohjelmassa. Tomasz on fysiikan jatko-opiskelija, joka on tutustunut kampuksen jo vaihto-opiskelijana.

Ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita aloitti syksyllä ennätysmäärä, 112. Näiden rekrytointia suunnataan yhä voimakkaammin englanninkielisiin maisteriohjelmiin.

Syyslukukaudella käynnistyikin neljä uutta: *Master's Programme in Digital Culture*, *Master's Programme in Music, Mind and Technology*, *European Master of Science Programme in Biology of Physical Activity* ja *Master of Sport Science and Management*.

Ulkomaalaisia opiskelijoita on yliopiston kirjoilla kaikkiaan liki 600. Eniten heitä on humanistisessa tiedekunnassa. Kansallisuuksista ovat runsaimmin edustettuina saksalaiset, venäläiset ja kiinalaiset.

Eirilainen Tekes-hanke

Scoma eli tieteellinen laskenta ja optimointi monitieteellisissä sovellutuksissa -seminaari lokakuun alussa toimi lähtölaukauksena uudentyyppiselle Tekes-hankkeelle.

– Tähän asti on mietitty tapoja siirtää viimeisintä akateemista tutkimustietoa yritysten käyttöön. Meidän ajatuksenamme on saada tieto virtaamaan myös toiseen suuntaan. Kutsumme seminaariin yritysten edustajia kertomaan sellaisista ongelmista, joihin tutkimus voisi vastata, professori **Pekka Neittaanmäki** kertoo.

Ongelmana yritysyeistyössä on hänen mukaansa ollut se, että teollisuus ei ole halunnut tai osannut määrittellä niitä keskeisiä kysymyksiä, joihin se haluaisi etsiä vastauksia tutkijoiden kanssa.

Scoma-seminaarissa tartuttiin härkää sarvista. Usean suuren suomalaisen yrityksen edustajat saatiin määrittämään keskeiset tarpeensa. Heitä kuuntelemaan oli kutsuttu 20 teollisuusyhteistyöhön erikoistunutta kansainvälistä tutkijaa.

– Kysymys ei ole konsultatiivisesta työstä, vaan tutkimustulosten hyödyntämisestä, Neittaanmäki selventää. Hän on erityisen ilahtunut siitä, että myös Nokia on mukana keskustelussa.

Äskettäin julkistetussa PITAC-raportissa todetaan, että USA:n kilpailukyvyyn kannalta laskennallinen tiede on vuosisanan tärkein tiede. Mietinnön suomenkielinen tiivistelmä julkistettiin Scoma-seminaarin avajaistilaisuudessa.

– Myös Suomessa pitäisi tehdä vastaava analyysi ja käytännön toimenpideohjelma, Pekka Neittaanmäki ehdottaa.

Tekes rahoittaa Scoma-hanketta 500 000 eurola. Projekti jatkuu vuoteen 2010. Tähtäimessä on laajentaa toimintaa Scoma-keskukseksi, johon valitaan vuosittain kansallisella ja kansainvälisellä haulla 20–30 maisteriopiskelijaa ja noin kymmenen tohtorikoulutettavaa ja tietotekniikasta, matematiikasta ja luonnontieteistä.

Jatkokoulutuksessa hyödynnetään yhdysvaltalaisia yhteistyöyliopistoja Massachusettsissa, Berkeleyssä ja Stanfordinissa. Tavoitteena on, että ensimmäiset tohtoriopiskelijat lähtevät maailmalle jo 2006. Myös maisteriopiskelijoiden on mahdollista suorittaa osa tutkinnosta Massachusetts Institute of Technology (MIT) -oppilaitoksessa. -AK

Saarijärven
koulukeskuksen katolle
asennettu paneelisto
muuttaa auringon
säteilyenergian sähköksi
ja syöttää sen verkkoon.

TEKSTI Anitta Kananen
KUVA Tuukka Rönkkö

Uusiutuvaan energiaan pienin askelin

Ylistöltä uusinta tekniikkaa lähialueelle

Saarijärven koululaiset ovat saaneet käyttöönsä uusinta mahdollista teknologiaa. Jyväskylän yliopiston uusiutuvan energian koulutusohjelmassa on rakennettu koulukeskuksen katolle 6 kW:n aurinkopaneelisto.

Suomen suurin koulurakennukseen asennettu laitteisto muuttaa auringon säteilyenergian 16,5 %:n hyötysuhteella sähköksi ja syöttää sen verkkoon. Kesällä koulun sähköstä merkittävä osa tuotetaan auringon valolla.

Järjestelmä toimii sekä koulun opetus- ja laboratorio-laitteena että yliopiston tutkimuslaitteena. Se on kimmoike uusiutuvien energiamuotojen ja kestävä kehityksen opetukselle koulussa sen kaikilla asteilla. Järjestelmän sähköntuotantoa voi seurata reaaliajassa koulun tiloissa ja verkossa.

– Tämän tyyppiset hankkeet ovat yliopiston yhteiskunnallista vaikuttavuutta parhaimmillaan, Uusiutuvan energian koulutusohjelman johtaja, professori **Jouko Korppi-Tommola** perustelee.

Aurinkopaneelisto kuuluu tutkimus- ja demonstraatio-sarjaan, jossa muita hankkeita ovat mm. Viitasaaren ABC-liikennemyymälän energiaratkaisu, mikrokokoinen (60 kW) pelleteillä sähköä ja lämpöä tuottava kattila, Vaajakosken laboratorion aurinkolämpökeräimet ja Ylistönrinteen kampuksen hybridijärjestelmä. Viimemainitussa tuulesta ja auringosta saatu energia varastoidaan vetyyn, jota käytetään mm. kampuksella olevan poltto-
kennoa hyödyntävän vetyauton polttoaineena.

Suomessa on herätty hitaasti

Korppi-Tommola toivoisi Suomen energiapolitiikkaan kannustavampaa otetta hajautettujen energiantuotantomenetelmien käyttöön ottamiseksi.

– Verotus jarruttaa kehitystä, vaikka tulevaisuudessa energiaverot lopulta kannetaan uusiutuvista energiantuotantomenetelmistä. Biomassan hyödyntäminen sähkö- ja lämmön yhteistuotannossa on meillä mallikasta.

Aurinkopaneelisto toimii sekä koulun opetus- ja laboratoriolaitteena että yliopiston tutkimuslaitteena.

Uusiutuvan energian koulutus- ja tutkimusohjelma

- yhteensä viisi professoria kolmesta tiedekunnasta, kaksi tutkimusjohtajaa, kolme tutkijaa, laboratorioinsinööri ja projektkoordinaattori
- opiskelijoita 48, osa jo valmistunut
- Länsi-Suomen lääninhallituksen myöntämänä EU-aluekehittämisrahastojen kautta rahoitusta 1,5 milj. euroa. Rahoittajina myös Keski-Suomen kaupungit, kunnat ja yritykset

www.uusiutuvaenergia.jyu.fi

Lähes kaikilla muilla uusiutuvien aloilla rahjustamme EU maiden jälkijoukoissa.

– Esimerkiksi EU:n suositus bioperäisten moottori- polttoaineiden käytölle on tälle vuodelle kaksi prosenttia. Suomi on ilmoittanut tavoitteekseen 0,1 %, mutta todellisuudessa ollaan lähempänä 0,01 prosenttia. Tuulivoimassa EU:n maista päihitämme ainoastaan Luxemburgin, hän muistuttaa.

– Keskustelu on tiivistynyt vasta viime aikoina, kiitos valitettavasti muutoin niin tuhoisan Katrinan. Olen tyytyväinen siihen, että ohjelmamme hankkeet ovat päässeet julkisuuteen, ja osaltaan lisänneet keskustelua, Jouko Korppi-Tommola sanoo.

Yliopiston tutkijoilla on hyvä keskusteluyhteys energiapolitiikasta vastaavaan kauppa- ja teollisuusministeriöön. Mm. ministeri Mauri Pekkarinen on ollut kiinnostunut ja tiedonhaluinen keskustelukumppani.

Jouko Korppi-Tommola muistuttaa, että energiaratkaisuissa on kuitenkin monia vaikuttajia. – Valitettavasti kova talous sanelee liian usein ratkaisuja.

Kuluttajat avainasemassa

– Kuluttajat ovat avainasemassa. Valtion tukitoimilla markkinat saadaan avatuiksi. Sen jälkeen tuesta voidaan vähitellen luopua. Hienoja esimerkkejä löytyy Saksasta, Ruotsista, Tanskasta, Japanista, jopa USA:sta.

– Uudet teknologiat pitäisi rakentaa niin kauan kuin halpaa öljyä on saatavilla. Tutkimus ja tuotekehittely ja niiden kautta syntyvät uudet markkinat tuovat uusia työpaikkoja. Vienti kehitysmaihin avaa mittavia mahdollisuuksia.

Öljy on rajallinen luonnonvara ja raaka-aine. Sen käyttöä tulee hillitsemään ensi sijassa hinta.

– Me kuluttajat joudumme tarkistamaan asenteitamme ennemmin tai myöhemmin. Kun bensapistoolin työntää auton tankin suulle, ei näe, kuinka paljon tislattua nestettä siirtyy. Jos sama määrä pitäisi kantaa sangolla, asia tulisi paljon konkreettisemmaksi, Jouko Korppi-Tommola vertaa.

Innovaatioluvut kestävät vertailun

Lainsäätäjä toivoo nopeampaa hyötyä tutkimuksen tuloksista

Jyväskylän yliopiston innovaatioasiamiehen **Janne Virtapohjan** työnä on jouduttua tutkimustulosten matkaa patenteiksi ja yritysideoiksi. Suurimmaksi haasteekseen hän nimeää kaupallistamisen.

– Ideoita löytyy, mutta niiden jalostaminen tuotteiksi on tiede- ja tutkimuspainotteisessa yliopistossamme haasteellista. Teknilliset yliopistot ja ne, joissa on lääketieteellinen tiedekunta, ovat siinä vahvemmissa.

Janne Virtapohja uskoo kuitenkin Jyväskylän pärjäävän hyvin etenkin luonnontieteissä sekä informaatio- ja hyvinvointiteknologioissa. Nanoteknologia on myös vahvasti esillä.

Siihen perustuvia yrityksiä on jo syntynyt, ja tänä vuonna on yksi alaan liittyvä patenttikin myyty.

– Lisää ideoita odotan etenkin hyvinvointiteknologian alueelta – niin ja tietenkin informaatioteknologiasta, hän sanoo.

Työtä vauhdittaa ensi vuoden alusta voimaan tuleva yliopistokeksintölaki. Se velvoittaa hyödyntämään tutkimustulokset entistä tehokkaammin. Jotta yhteiskunnallinen vaikuttavuus ei jäisi vain julkaisujen lukumäärän asteelle, täytyy soveltavan tutkimuksen olla hyvin perillä yritysten tarpeista.

Yrityksiä syntynyt runsaasti

Jyväskylän yliopistosta on vuodesta 2001 lähtien syntynyt 21 tutkimuslähtöistä yritystä, viimeisten 15 vuoden aikana yhteensä toista sataa. Useimmat ovat aloittaneet toimintansa Jyväskylän Teknologiakeskus Oy:n yrityshautomossa. Tutkimuslähtöisten lisäksi on muitakin opiskelijoiden ja tutkijoiden perustamia yrityksiä. Niistä ei ole lukumääriä tiedossa.

– Yliopistomme tutkimuslähtöiset yritykset tarvitsevat lisää apua erityisesti kansainvälistymiseen, Virtapohja arvioi.

Kansallisesti luvut ovat erittäin hyviä, kansainvälisesti jopa erinomaisia, kiitos Suomessa alkaville yrityksille suunnatun julkisen rahoituksen.

– Kolikon kääntöpuolena on se, että Suomessa on ehkä liiankin ”helppoa” ryhtyä yrittäjäksi erilaisten tukien avulla. USA:ssa yliopistolähtöiset yritykset ”heitetään heti kylmään veteen uimaan”, Virtapohja vertaa.

– Esimerkiksi Texasin kahdessa suurimmassa yliopistossa syntyy vuodessa vain pari tutkimuslähtöistä yritystä, mutta ne onnistuvat saamaan pääomarahoitusta ja ovat valmiita pörssiin. Meiltä tällaiset onnistumiset puuttuvat, eikä usko että kyseessä on liikeideoiden heikkous, hän lisää.

Tutkimustulosten tuotteistaminen on Suomessa uusi asia lakitasolla. Kun Suomessa yliopistojen tehtävät vuonna 2005 muuttuivat siten, että koulutuksen ja tutkimuksen lisäksi tuli kolmanneksi tehtäväksi tutkimustulosten hyödyntäminen yhteiskunnassa, niin USA:ssa vastaava laki tuli voimaan jo 1870-luvulla. -AK

Innovaatioasiamies

- Neuvoa keksinnön kehittämisessä tuotteeksi, teknisissä ja rahoitusasioissa sekä salassapitosymyksissä.
- Osallistuu hyödyntämistoimiin, mm. lisensointiin ja uuden yritystoiminnan käynnistämiseen

<http://www.jyu.fi/tutkimus/innovaatio.htm>

Yliopiston omat innovaatiot kovassa käytössä

Korppi kukkona sovellusparvessa

Jyväskylässä Korppi on yliopistolaisen perustyökalu. Ja kun kuuntelee tietotekniikan lehtori **Vesa Lappalaista** tämän oman innovaation mahdollisuuksista, uskoo, ettei paljon muita työkaluja tarvitsekaan.

Vesa Lappalainen elää kuten puhuu, tapaamisesta tuli ilmoitus Korppi-opintotietojärjestelmän kalenteriin. Kalenteri on vanhimpia ja käytetyimpiä Korpin ”lisäpalikoita”. Se palvelee opiskelijoita ja henkilökuntaa noin 2000 kertaa tunnissa.

– Kun saataisiin henkilökunta ymmärtämään erityisesti ryhmäkalenterin tuomat hyödyt. Laitos- ja tiedekunta-neuvostojen sekä muiden vastaavien ryhmien kannattaisi sitä käyttää, Vesa haikailee.

– Opiskelijoiden toive oli saada opetus päivyriin muotoon ja tästä toiveesta kalenteri kehittyi, Lappalainen kertoo.

Ylläpidosta ja kehittämisestä vastaava noin kymmenhenkinen tiimi paranteleee ja täydentää Korppia käyttäjien palautteen mukaisesti. Esimerkiksi salivarausten liittäminen järjestelmään on lisännyt hyödyllisyyttä entisestään.

Kehitystyötä on tehty paitsi tarpeen myös kehittäjien kiinnostuksen mukaan.

– Kun kerran ohjelmointia opettaa, niin onhan tämä ammattitaidon ylläpitämistä, Vesa Lappalainen sanoo.

Hän myöntää, että Korpin ulkoasua voisi vielä joku parannella. – Meille ”kehittäjänörteille” riittää, että toimintoja voi käyttää.

Nimipolitiikka K-linjalla

Lehtori Lappalainen oli keskeinen hahmo innostuneista pellepelottomista, jotka alkoivat 80-luvulla kehittää

opettajien tarpeeseen rekisteriä. Tekijät eivät arvanneet, mihin työ johtaisi. Tavoitteena oli tavallinen kurssien kirjanpito-ohjelma, joka ristittiin Kurjeksi. Siitä tuli kantamuoto k-alkuisten lintujen mukaan nimetyille ohjelmistoille.

Korppi kehittyi Kurjen kokemusten pohjalta. Internetin mahdollisuudet nostivat linnut siivilleen. Ohjelmaa päästiin käyttämään yhtäaikaaisesti monelta koneelta. Opiskelijat pystyivät itse kirjautumaan kurssille. Opettajilta säästy aika, kun nimiä ei tarvinnut enää arvailla käsikirjoitetuilta listoilta eikä naputella koneelle.

K-linjalle on vuosien saatossa kehittynyt aikamoinen parvi erilaisia sovellusprojekteja. Nimipolitiikassa on yhtä hairahdusta lukuun ottamatta oltu tiukan kansallisia. Kalenteri-projekti ehkä haki kansainvälisyyttä nimeämällä työnsä Kolibriksi. Opinnäytteenhallinta-ryhmäkin hieman hairahti. Se oikaisi evoluutiota korottamalla naarasmetson omaksi lintulajikseen, Koppeloksi.

– Korppi ei ole johdannainen mistään sanoista, onpa-han vain hyvä nimi, Vesa Lappalainen kehaisee. Hän on tottunut ehdotuksiin muuttaa nimeä modernimmaksi tai iskevämmäksi.

– Korppi on niitä harvoja lintuja, jotka harjoittavat taitolentoa ihan omaksi ilokseen.

Riippulentoa harrastavaa Lappalaista ominaisuus aivan ilmiselvästi viehättää.

Jore on paras kaveri

Korppi pelaa hyvin yhteen yliopiston Jore-opintosuoritusrekisterin kanssa. Monissa muissa yliopistoissa näitä kahta vastaa Oodi-ohjelma. Jyväskyläläiset pitävät omia ohjelmistojaan joustavampina ja halvempina ylläpitää. Käyttäjähhteisön toiveita pyritään täyttämään.

Jore on erikoistutkija **Jukka Hartikaisen** luomus. Sen kehittämisessä on atk-keskuksella ollut merkittävä rooli. Se on myyty aikoinaan sekä Tampereen että Turun yliopistoihin, ja elää näiden järjestelmien pohjana edelleen.

Joren luonne on nykyisin melko virallinen. – Opintosuoritus on pätevä sen jälkeen, kun se näkyy Joressa, Hartikainen kuvailee. Niitä Joressa on 1 780 070, opintoviikkoja on pitkästi yli viisi miljoonaa.

Siitä, kuinka monta vuotta Korpin ja Joren rahkeet kestävät, ei oikein kukaan uskalla esittää arviota, vuosia kuitenkin. Korpilla on oma ohjausryhmänsä, jota vetää Atk-keskuksen johtaja **Esa Auramäki**. Ohjelmaa on viimeiset kolme vuotta kehitetty yliopiston yhteisin varoin.

Kestettävä kovaa käyttöä

Rekisteröityneitä käyttäjiä Korpissa on liki 35 000, valtaosa opiskelijoita, opettajia liki tuhat.

– Nykyisellä palvelimella voi olla enintään noin 500 yhtäaikaista käyttäjää, ja silloin on kyseessä jo melkoinen ruuhka, **Pauli Kujala** kertoo.

Päivittäin kirjaudutaan useita tuhansia kertoja. Kiireisintä on syyskuun ja tammikuun alussa kurssien alkaessa.

– Syyskuun viidentenä meni 12 000 kirjautumisen raja rikki, mutta seuraava päivä oli Korppi-paralla vielä kiireisempi. Kirjautumisten määrä jäi tosin alle 10 000, mutta käyttäjät vierailivat useammalla sivulla, hakivat tarkempia tietoja kurseista ja tutkivat lukujärjestyksiään, Kujala lisää.

Mitä Korpissa voi tehdä?

- hoitaa kurssin kirjanpitoon liittyvät asiat, myös sähköpostilistat ja niiden arkistot
- varata tilan
- ohjata opiskelijoita/keskustella ohjaajan kanssa oppinnäytteenhallinta-toiminnon avulla
- henkilökohtaiset opintosuunnitelmat
- ilmoittautua kurseille, jolloin ilmoittautumisista muodostuu lukujärjestys
- pitää henkilökohtaista tai ryhmäkalenteria, yliopiston tapahtumakalenterin saa Korpissa siirrettyä omaan kalenteriinsa

Lisätietoa: <https://korppi.jyu.fi>
Korpin käyttöön kouluttaa
<http://virtuaaliyliopisto.jyu.fi>

TEKSTI Irene Ylönen ja Pekka Olsbo
KUVITUS Maija Fadeev

Jyväskylän yliopiston kirjasto on julkaissut oppinnäytteitä verkossa jo vuodesta 1997 lähtien. Matkan varrella oppinnäytteiden verkkojulkaisujärjestelmiä on uudistettu useampaan otteeseen. Syyskuussa otettiin käyttöön thesis.jyu.fi, joka pohjautuu täysin uuteen ajattelumalliin. Opiskelijoille ja muille oppinnäytteitä julkaiseville muutokset eivät ole suuria, mutta teknologia uudistuu täysin.

Uusi julkaisujärjestelmä pohjautuu julkaisuputki-ajatteluun, jossa yhteen prosessiin on kytketty kaikki julkaisemisen komponentit. Nyt myös julkaisusopimuksen tekeminen muuttui sähköiseksi. Näin myös siihen liittyvät tiedot saadaan talteen tietokantaan. Arkistointisysteistä myös paperilla toimitettava allekirjoitettu sopimuspaperi toki edelleen tarvitaan.

Käyttäjätunnistus yhtenäiseksi

Toinen merkittävä muutos liittyy käyttäjätunnistukseen. Uudessa järjestelmässä käyttöön otettiin yliopiston ATK-keskuksen tunnuksiin perustuva tunnistus. Opiskelijat pystyvät kirjautumaan oppinnäytteiden julkaisujärjestelmään samoilla tunnuksilla, joita käyttävät muutenkin yliopiston järjestelmissä asioidessaan.

Oppinnäytteiden julkaisuputki on ensimmäinen Jyväskylän yliopistossa tuotantokäyttöön otettu julkaisujärjestelmä, joka hyödyntää täysin digitaalista tekijänoikeuksien hallintajärjestelmää. Sen teknologiaa on kehitetty vuosien varrella yliopiston kirjastossa ja Dr.ELMA-projektissa.

Julkaisusopimus sähköpostilla

Järjestelmä tuottaa automaattisesti oppinnäytteen tiedoilla varustetun valmiin sopimusmallin, jonka opis-

Verkojulkaisu yhteen putkeen

Tekijänoikeudet ja käyttäjätunnistus tarkentuivat

kelija saa hyväksymisen jälkeen suoraan sähköpostiinsa tulostettavaksi ja allekirjoitettavaksi. Näin opiskelijoiden ei enää tarvitse erikseen täyttää sopimuspaperia.

Uuden järjestelmän merkittävin ominaisuus ei kuitenkaan ole pelkästään se, että sopimusteksti ja sopimuksen tiedot siirtyvät automaattisesti sopimukseen, vaan se, että järjestelmä antaa mahdollisuuden käyttöoikeuksien automaattiseen kontrollointiin.

Koska sopimuksen sisältö on kuvattu sekä ”ihmiskielellä” että koneiden ymmärtämällä ODRL-kielellä, voidaan aineistojen käyttöä jatkossa kontrolloida ja rajoittaa. Jyväskylän yliopistossa tätä ”julkaisuputki”-ajattelua sovelletaan vähitellen lähes kaikkien digitaaliseen materiaaliin.

URN identifioi

Järjestelmän URN-tunnus-generaattorin avulla jokainen opinnäyte tai mikä tahansa muu digitaalinen objekti voidaan identifioida eli nimetä ainutkertaisella Jyväskylän yliopiston tunnukseksi. Tämä on merkittävä asia digitaalisten aineistojen hallinnan kannalta.

Uudistus helpottaa työtä yliopiston kirjastossa. Kun opinnäytteen kuvailu- ja sopimustiedot ovat välittömästi sähköisinä käytettävissä, ei aikaa tuhlaannu paperisopimusten odotteluun, vaan opinnäyte voidaan viedä verkkoon kaikkien luettavaksi heti.

Jyväskylän yliopiston kirjastossa ovat Suomen suurimmat verkko-opinnäytteiden kokoelmat, lähes 5000 kappaletta. Vuonna 2004 kirjastoon luuteloitaviksi toimitetuista opinnäytteistä oli 33 % sähköisiä. Eniten niitä on saatu musiikin, liikuntabiologian ja liikunnan sosiaalitieteiden laitoksilta, niukkimmin erityispedagogiikan, tietotekniikan, tietojenkäsittelytieteiden ja psykologian laitoksilta sekä taloustieteellisestä tiedekunnasta.

Yliopistopohjainen yritys ei synny hetkessä

Tutkimus ei ole vielä tuote

Dr. Elma Oy on nuori ohjelmistotuotteita ja asiantuntemusta tarjoava yliopistolähtöinen yritys. Sen asiakkaita ovat digitaalisen julkaisemisen kanssa työskentelevät sisällöntuottajat ja julkaisijat sekä kuluttajat. Asiakaskuntaa löytyy esimerkiksi yliopistoista.

Yrityksen idean pohjalla on Dr. Elma -projekti. Se oli mukana suunnittelemassa kirjaston uutta sähköistä julkaisujärjestelmää. Nyt yrityksenä Elma myy digitaalisen julkaisualan yrityksille ohjelmistoja ja asiantuntijapalveluja. Tilat sen toiminnalle ovat löytäneet Jyväskylän teknologiakeskuksen yrityshautomosta.

– Yrityksen perustana on projektissa tehty tutkimus, joka on ollut systemaattista työtä innovaatioiden löytämiseksi. Sen jälkeen tarvitaan kärsivällisyyttä idean tuoteistamiseksi. Keksintö tai tutkimus on silloin tuote, kun joku on valmis maksamaan siitä, Elman toimitusjohtaja **Eetu Luoma** määrittelee.

Innovaatio on hänen mukaansa sitä, että tehdään asiat toisin tai paremmin.

Tytäryhtiö tuottaa nanoepoksia

Nanolab Systems Oy:n toimitusjohtaja **Pasi Keinänen** on edelleen työn ohessa nanofysiikan tohtoriopiskelija. Hänet työllistävän yrityksen ideat syntyivät professori **Jorma Virtasen** tutkimusryhmässä. Nanolabin ideana on kaupallistaa nanokeksintöjä. Se lisensioi, myy tai perustaa idean ympärille tytäryhtiön. Yksi tällainen, nanoepoksia tuottava Amroy Europe Oy, on jo toiminnassa.

Keinänen yrittäjäkumppani **Mika Tilli** on samasta ryhmästä lähtöisin. Jorma Virtanen on yrityksessä mukana omistajana.

Nanolab Systems toimii nanotiedekeskuksen tiloissa Ylistöllä. – Keskusteluyhteyden säilyminen tutkijoihin on tärkeä asia, Pasi Keinänen sanoo. Hän kiittelee yliopistoa

erityisen joustavasta suhtautumisesta aloitteleviin yrittäjiin.

Molemmat nuoret toimitusjohtajat vakuuttavat olevansa tyytyväisiä ratkaisuunsa.

– Yrittäjänä olo on vapaampaa ja palkka parempi kuin yliopistolla, Pasi Keinänen perustelee.

Vinkkinä firmaa perustaville Pasi Keinänen sanoo, ettei teknologiaa kannata kehittää liian pitkälle ennen kaupallistamista.

– Keskeneneräisestä tuotteesta tulee paras asiakaspalautte.

Pahimpana puutteena tietojärjestelmätiedettä opiskellut Luoma toteaa firmassaan olleen liiketoimintaosaamisen ohuuden.

– Sekään ei ole mahdoton asia oppia, tai ainahan osajan voi palkata tai osaamista ostaa, hän toteaa.

Aloittavalle löytyy apua

Aloittavalle yrittäjälle löytyy tukea ja apua sekä yliopistolta että julkisin varoin ylläpidettävistä yhtiöistä lähiympäristöstä.

Pasi Keinänen on kokenut yrittäjyystukiverkoissa myös ongelmia.

– Kaupungissa on monta toimijaa yrittäjyyttä edistämässä, mutta niillä ei ole riittävästi koordinoitua yhteistoimintaa eikä kykyä käyttää hyväkseen keskinäistä synergiaansa, hän kritikoii.

Teknologiakeskuksen Launch Pad -koulutuksen sisältöä molemmat pitävät toimivana konseptina. – Siinä sai rauhassa miettiä ja kehittää ideoitua. Koulutus antoi työvälineitä siihen, Eetu Luoma sanoo.

Pasi Keinänen on samoilla linjoilla, mutta varauksin. – Sisältö on sopiva kokonaisuus, mutta koulutuksen tavoitteiden ja sen avaamien mahdollisuuksien pelisäännöt pitäisi selventää. -AK

TEKSTI Sami Niinistö
KUVAT Tuukka Rönkkö

Muuttuuko yliopisto? Ja mihin suuntaan?

Korkeakoulutuksen professori **Jussi Välimaa**n työtaipale yliopistossa alkoi 1980-luvulla lukuisten pätkätöiden sarjalla. Hän työskenteli ensin historian laitoksella, toimi vuoden tiedottajana, siirtyi tutkijaksi Koulutuksen (silloiseen Kasvatustieteiden) tutkimuslaitokseen, ja päätyi väittelemään yhteiskuntapolitiikkaan 1990-luvulla.

Välimaa kiinnostaa korkeakoulu yhteiskunnallisena ilmiönä. Yliopisto ei kuitenkaan ole helppo kohde kriittiseen tutkimukseen.

– Korkeakoulujen toimintatavoista on hyvä olla tietoisia, jos halutaan kehittää toimintaa. On hyvä muistaa, että muutos- ja kehitystyöt tarkoittavat usein poliittista toimintaa. Sillä on kuitenkin muitakin tavoitteita kuin toiminnan kehittäminen – vaikkapa omien resurssien turvaaminen, Välimaa tiivistää.

Kaikkein heikoimmassa asemassa rahoituskilpailussa ovat humanistinen sekä yhteiskuntatieteellinen tutkimus. Luonnontieteissä tutkimus on helpommin organisoitavissa suurina tutkimusprojekteina. Niillä on myös enemmän rahoituslähteitä. Toisaalta hyvä tutkimus löytää kilpailunkin oloissa rahoittajansa.

Kriteerit hukassa

Uusi palkkausjärjestelmä tuo mukanaan monia jännitteitä, lisää byrokratiaa ja esimiesten valtaa. Toisaalta sen on arveltu tuovan oikeudenmukaisuutta ja reiluuutta. Jokainen saisi palkkansa sen mukaan mitä on tehnyt.

Asia ei kuitenkaan ole näin yksinkertainen.

– Työn luonnetta ja työtehtäviä arvioitaessa selkeät arviointikriteerit puuttuvat, Välimaa huomauttaa.

Tuoko järjestelmä oikeudenmukaisuutta, jos ihmisiä arvioidaan epäselvin kriteerein? Tutkija on kuin yrittäjä ja kaikkeen hänen toimintaansa liittyy riskejä. Rahoitusta ei löydy tai tutkimus voi epäonnistua. Tutkijan työssä on kuitenkin aina mukana ripaus vapautta.

– UPJ ei tule poistamaan pätkätöitä, mutta varsinkin aloittelevien tutkijoiden asema saattaa parantua rahallisesti, Välimaa rauhoittelee.

Uusi palkkausjärjestelmä saattaa parantaa aloittelevien tutkijoiden asemaa, Jussi Välimaa arvioi.

Organisaatio vai yksilöiden yhteisö?

Yliopistossa yhdistyy kaksi ulottuvuutta. Ensinnäkin se edustaa koko sitä järkipäisen ajattelun traditiota, johon me kuulumme. Todellinen yliopisto on mielentila.

Toisaalta se on oikeudellinen yksikkö, valtion laitos, jolla on osoite. Se on virasto, seinät ja tilat. Sanassa yliopisto kiteytyy siten sekä *ajattelun traditio* että *organisaatio*, jonka puitteissa traditiota jatketaan ja uudistetaan.

Näiden kahden ulottuvuuden lisäksi toimintaan tuo dynamiikkaa tutkimustyö, joka tuottaa uusia tutkimusaloja.

– Parhaimmillaan yliopisto on akateemisesti kilpaileva ja kilvoitteleva, mutta sosiaalisesti turvallinen työyhteisö, Välimaa innostuu.

Korkeakoulututkimuksen haasteena on tarkentaa käsitystä yliopistojen toiminnasta. Samalla niitä on pystytävä arvioimaan kriittisesti kuten mitä tahansa ilmiötä tai laitosta.

Huipulla urheilu ohittaa opiskelun

Carla Bosco (vas.) osallistui Helsingin MM-kisoihin pikaviestin varanaisena. Kirsi Mykkäsen lajina oli 400 metrin juoksu.

TEKSTI Talvikki Lehtolainen
KUVAT Petteri Kivimäki

Suomi ei ole viime vuosina loistanut yleisurheilumestyksellään. Tätä mieltä ovat ainakin katsojat ja tiedotusvälineet. Miten menestystä arvioivat Helsingin MM-kisoissa mukana olleet huippuyleisurheilijat ja liikuntasosiologian tutkija?

Urheilun ja opiskelun ristipaineessa elävät kilpajuoksijat **Kirsi Mykkänen** ja **Carla Bosco** eivät aio heittää hanskoihin tiskiä. Vaikka välillä epäonnistuu, pitää katse suunnata eteenpäin. Liikuntasosiologian assistentti **Jari Lämsän** mielestä yleisurheilun tulevaisuudenkuva on haasteellinen.

Urheilu ensin

Kirsi Mykkänen lopettelee yhteiskuntapolitiikan opinnoita, jotka ovat edenneet normaalivauhdilla, vaikka urheilu on aina ollut ykköstilalla.

– Urheilussa pyrin tekemään koko ajan parhaani. Opiskelusta en stressaa, koska valmistumisella ei ole kiire. Urheilussa ei voi joustaa samalla tavalla, hän toteaa.

Myös johtamista opiskelevan Carla Boscon mielessä urheilu kulkee aina hieman opintojen edellä.

Alkusyösyn treenitauon jälkeen luennoille oli mahtava palata.

– Syksyisin tulee usein kahmittua liikaakin opintoja. Treenien alkaessa opintoja voi tiputtaa, jos aika ei riitä, hän sanoo.

Miten menestystä mitataan?

Maailmalla monet yleisurheilijat ovat ammattilaisia, eikä heidän tarvitse huolehtia taloudestaan. Suomessa tilanne on aivan toinen. Suomalaiset vaativat yleisurheilusta tuloksia, vaikka toiminta on Kirsi Mykkäsen mielestä kaukana ammattilaisuudesta.

– Kun otetaan huomioon Suomen yleisurheilujoukkueen resurssit ja budjetti, pärjääminen kesän MM-kisoissa Helsingissä oli mielestäni huippuluokkaa. Valmentajamme tekevät vapaaehtoistöitä ja urheilijoidenkin on koko ajan opiskeltava tulevaisuutta varten, Mykkänen toteaa.

Carla Bosco on menestyksestä samaa mieltä.

– Mielestäni Suomen menestys MM-kisoissa ei ollut huono. Yleisurheilu on menossa hyvään suuntaan ja esimerkiksi joukkueen yhteishenki on mielestäni todella hyvä, hän kertoo.

Jari Lämsä allekirjoittaa ongelman yleisurheilun vapaaehtoistyöstä, mutta ei anna Suomen joukkueen menestykselle hyvää arvosanaa.

– Kisoista tuli yksi pronssimitali, ja koska takana on kahdet aikuisten arvokisat ilman mitalia, voisin sanoa joukkueen menestyneen rimaa hipoen, Lämsä toteaa.

Helsingin MM-kisat olivat molemmille urheilijoille kuitenkin hieno kokemus.

– Olin 4x100 metrin viestijoukkueessa varanaishena. Vaikka en pääsytäkään juoksemaan, minussa syntyi sellainen tunne, että tuonne minä haluan, Carla Bosco kertoo.

400 metrin juoksuun osallistuneen Kirsi Mykkäsen kunnan ajoittaminen ei osunut kohdalleen, mutta kisoista jäi silti hieno fiilis.

– Kotiyleisön edessä juokseminen oli todella hieno kokemus, vaikka oma suoritukseni ei ollutkaan huippuluokkaa. Monelle urheilijalle, myös itselleni, jäi parantamisen varaa, mutta moni urheilija onnistui omalla tasollaan loistavasti, Mykkänen muistuttaa.

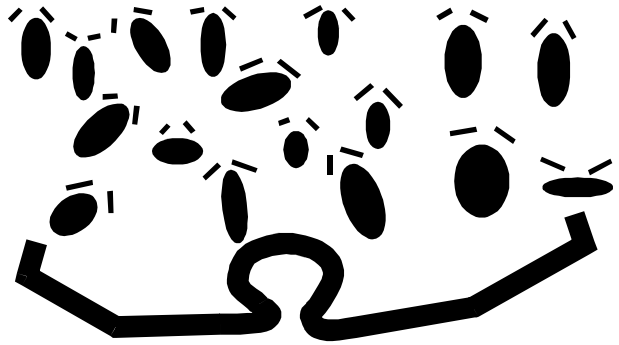
Taistelua harrastajista

Sekä Mykkänen että Bosco aikovat jatkaa huippu-urheilua niin pitkään kun kehitystä suorituksissa tapahtuu. Lämsän mukaan Suomen yleisurheilun tulevaisuus ei ole toivoton kunhan laji mukautuisi muuttuneeseen yhteiskuntaan.

– Yleisurheilu nojautuu perinteeseen ja maaseutuyhteiskuntaan. Rakenheet ovat muuttuneet ja monet joukkuelajit ovat ajaneet suosiossa yleisurheilun ohi. Urheilukouluikäisiä harrastajia riittää, mutta aikuisyleisurheilijoita ei juuri ole, Lämsä kertoo.

Viime vuosina harrastajamäärät eivät ole tippuneet radikaalisti, mutta yleisurheilun asema on selkeästi muuttunut.

– Yleisurheilun nimi jo kertoo, että se on laaja kokonaisuus. Harrastuksena yleisurheilu on hankala, koska siinä mitataan vain sentejä ja sekunteja. Pitäisi löytää uusia aspekteja, jotta lajilla olisi mahdollisuuksia tulevaisuudessa, Lämsä ehdottaa.

OLE MIES ! OLE SIRKKA !

Tule koelauluun! Maanantaisin klo 18.30

Kolmikulma, Puistokatu 2A, 6 krs,

Jyväskylä sinfonian harjoitustila

Sovi oma koelauluaika ja soita:

Nikke 050 581 5376

Mieskuoro Sirkat - www.sirkat.fi

Hannikaisenkatu 29, 40100 JYVÄSKYLÄ
Puhelin 014-3377 900 info@hotellimilton.com
www.hotellimilton.com

Yhteiskuntatieteestä täsmätietoa opettajiksi aikoville

Jyväskylän yliopisto tarjoaa Suomessa ainutlaatuista räätälöityä opetusta päteviksi yhteiskuntaopin opettajiksi haluaville. Valtio-oppi koordinoi yhteiskuntatiede-oppiainetta, jonka opetuksesta se tarjoaa mittavimpaan osuuden. Opintojaksot 60 opintoviikon kokonaisuuteen tarjoavat myös muut yhteiskuntatieteet sekä taloustieteet.

Yhteiskuntatieteelle on kysyntää koulumaailmassa. Perusopetuksen luokilla 6–9 ja lukioissa on juuri otettu käyttöön uudet opetussuunnitelmat. Niissä yhteiskuntaoppi on itsenäistynyt omaksi oppiaineekseen ja sen tuntimäärää on lisätty. Aiemmin historia ja yhteiskuntaoppi arviottiin yhteisellä arvosanalla.

– Opettajiksi aikovilla on nyt mahdollisuus räätälöidä yksilöllinen opettajuuspätevyys itselleen. Yhteiskuntatieteen voi aivan mainiosti yhdistää esimerkiksi kieliopintoihin, professori **Marja Keränen** ehdottaa. Aineen perusopinnot ovat kaikille avoimia, syventävään vaiheeseen haetaan.

Yhteiskuntatieteen pro-seminaari aloitettiin kuluvana syksynä, ja sinne on jo ehtinyt ilmoittautua ryhmällinen opiskelijoita.

– Analysoimme ainakin aluksi koulujen oppikirjallisuutta. Tutkimme metodiopinnoissa minkälaiseen politiikkakäsitykseen ne perustuvat, seminaaria vetävä opettaja **Heikki Marjomäki** lupaa. Normaalkoulun historian ja yhteiskuntaopin opetta-

jana hän tietää, minkälaiseen työhön opiskelijoita pitää valmentaa.

Opetussuunnitelman uudistuksen taustalla Marjomäki näkee yleisen huolen nuorten poliittisesta passiivisuudesta. Asiaan on herätty valtakunnan tasollakin.

Politiikan retoriikan tunnistamista

– Haluttomuuden ja passiivisuuden taustalla on lasten ja nuorten tunne, etteivät he pysty vaikuttamaan asioihin. Tässä on yhteiskuntatieteellä

mahdollisuus auttaa tulevia opettajia ymmärtämään ja analysoimaan nykyajan poliittisia ilmiöitä. Tarvitaan kykyä tunnistaa ilmiöiden poliittisuus ja viestinten retoriikka, Marjomäki sanoo.

Ne, joiden korvaan yhteiskuntatiede kuulostaa tutulta, eivät ole ihan väärässä. Ainetta on opetettu valtiopin laitoksella koko ajan, 80-luvulle saakka oman apulaisprofessorin voimin. Sitä tarvitsivat pakollisena sivuaineena historian opettajiksi valmistuneet, nyt muutkin. -AK

Lisätietoa: www.jyu.fi/yhtfil/val

UUVÉ SÖDOR

Heikki Marjomäki ohjaa Normaalkoulun 9d:n Suomen kansallisia vähemmistöjä käsittelevää projektyötä.

TEKSTI Anu Mustonen
KUVA Janne Laitinen

Verkkovaikuttaminen vaatii mediataitoja

Mediakulttuuri on Sirkku Kotilaisen intohimo, mutta vapaa-aikana häntä vetävät puoleensa liikunta, luonto ja hiljaisuus.

Mediakasvatus tähtää kaikenikäisten ihmisten medialukutaidon kehittämiseen. Monitieteiselle alalle on ominaista tutkimuksen linkittyminen käytännön kasvatustyöhön.

Yhtenä alan tienraivaajana **Sirkku Kotilainen** on tottunut ylittämään rajoja paitsi eri tieteiden ja ammattiryhmien, myös eri yliopistojen välillä. Tampereen yliopistossa toimittajaksi valmistunut ja kasvatustieteestä väitellyt Turun yliopiston dosentti työskentelee parhailaan Jyväskylän yliopistossa ja on juuri saanut valmiiksi kahden politiikkaohjelman projektin Mediakasvatuksen kehittämistarpeet yhdessä Helsingin yliopistossa toimivan **Sara Sintosen** kanssa. Tutkijakoulun rakennustöissä hän uurastaa Turun yliopiston suunnassa.

Koulun tukea tarvitaan

Jyväskylän yliopistoon Kotilaista houkutti Nykykulttuurin tutkimusyksikön monitieteinen *Yksilö, yhteisö, media* -tutkijaryhmä, jonka ilmapiiri on avartanut Kotilaista oman tutkimuksensa näkökulman kehittämissä. Hänen oma tutkimushankkeensa Nuoret paikallisina vaikuttajina verkossa on Nuorisotutkimusverkoston rahoittama

– Tähän mennessä saamani tulokset ovat kansalaisvaikuttamisen näkökulmasta lupaavat. Samalla tulee jälleen esiin se, ettei tietoverkko yksin ole tuottanut muutosta, vaan siihen on tarvittu koulun tukea, Kotilainen kertoo.

Mediakasvatus on nuori, mutta pirteästi käynnistynyt alue, jonka piirissä toimivat tutkijat ja käytännön kasvatustajat ovat kekseliästä pioneeriryhmää. Ala etenee kuitenkin hajanaisesti innokkaiden persoonallisuuksien varassa; eihän mediakasvatuksella ole vakiintunutta asemaa opettajankoulutuksessa tai koulutyön käytännöissä.

Mediakasvatuksesta osalliseksi – jos onni suo

– Mediapedagogisessa kehityksessä huolestuttaa kasvava epätasa-arvo, joka syntyy kuntien, koulujen ja koulutusyksiköiden, yliopistojen sekä rahoittajien erilaisista priorisoinneista. Jopa saman kunnan eri kouluissa käsitellään aihealuetta paljon, vähän tai ei ollenkaan, Kotilainen harmittelee.

Kotilaisen aloitteesta kesällä perustettu Mediakasvatuksen seura on yksi avaus edistää kansallisesti alan tutkijoiden ja toimijoiden yhteistyötä ja koordinointia. Kotilaisen mukaan tarvittaisiin myös napakka julkinen koordinointikeskus, joka edistäisi tutkimusta ja parhaiden käytäntöjen leviämistä.

TEKSTI Talvikki Lehtolainen
 KUVA Solja Ryhänen

Tasa-arvoinen
 luentotilanne, vai
 onko?

Yhdenvertaisen osallistumisen asialla

Jyväskylän yliopistossa työtä esteettömän opiskelun turvaamiseksi on tehty *Esteetön yliopisto* -hankkeessa reilun vuoden ajan. Paikallisen kehittämistyön lisäksi esteettömyystietoa levitetään ympäri Suomen.

Jyväskylän yliopisto koordinoi juuri käynnistynyttä *Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa* (Esok) -hanketta, johon kutsutaan aktiivisia toimijoita muista Suomen korkeakouluista. Oppilaitosten yhteistyössä tärkeintä on tietoisuuden lisääminen sekä henkilöstökoulutus.

Esteettömyys ei ole uusi termi, mutta monelle vieläkin epäselvä. Esteettömästä opiskelusta puhuttaessa tulevat Jyväskylän yliopistossa helposti mieleen Seminaarinmäen sadat portaat, kapeat käytävät ja korkeat kynnykset, jotka voivat haitata liikkumista.

Kaikki esteet eivät kuitenkaan ole fyysisiä. Ne ovat mitä tahansa yhdenvertaista osallistumista vaikeuttavia seikkoja fyysisessä tai sosiaalisessa ympäristössämme. Monet opiskelua haittaavat yksilölliset tekijät ovat ulospäin näkymättömissä. Oppimisvaikeudet, masennus, ahdistuneisuus ja vaikka alentunut näkökyky voivat haitata täysipainoista työntekoa.

Esteettömyyden tulisi ulottua myös sosiaaliseen toimintaan; myös

harrastusten ja kulttuurin täytyisi olla kaikkien saatavilla. Esteettömyystyön tavoitteena on rakentaa ympäristöjä ja käytäntöjä, jotka ovat kaikkien saavutettavissa taustasta tai toimintakyvystä riippumatta. Yhdenvertaisuus saattaa edellyttää myös yksilöllisiä tukipalveluja.

Suunnittelija **Hannu Puupponen** kertoo, että sekä paikallisessa Esteetön yliopisto -hankkeessa että valtakunnallisessa Esok:ssa tärkeimpänä tavoitteena on tietoisuuden lisääminen ja henkilöstökoulutus.

– Jyväskylän yliopiston omille internetsivuille kootaan tietoa meidän käytännöstämme. Ympäristöjen ja käytäntöjen esteettömyyttä kuvailaan, jotta opintojen suunnittelu olisi helpompaa. Valtakunnallisen Esok-hankkeen edetessä tullaan kokoamaan internetportaali, johon kootaan eri oppilaitosten kokemuksia esteettömyyden kehittämistyöstä, Puupponen sanoo.

Henkilöstökoulutus pyritään aloittamaan Jyväskylässä mahdollisimman pian.

– Eri ammattiryhmät tarvitsevat työhönsä erilaista tietoa opiskelun esteettömyydestä ja oppijoiden yksilöllisistä tarpeista. Koulutus suunnitellaan niin, että sen sisällöt ja toteutus vastaavat henkilökunnan toiveita, Puupponen toteaa.

Esteetön yliopisto

- Toimii opetusneuvoston alaisuudessa osana OPLAApro -hanketta.
- Määrittää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen esteettömyyden kriteerit.
- Yliopiston kirjasto on jo kartoittanut verkkopalvelujen ja rakennetun ympäristön esteet ja niiden poistaminen on meneillään.
- Esteettömyyden edistäminen on kirjattu yliopiston viestinnän linjauksiin.
- Opettajille suunnattu henkilöstökoulutus aloitetaan ja sitä tarjotaan koko henkilöstölle.
- Juuri aloitettu Esok-hanke kokoaan korkea-asteen oppilaitokset valtakunnalliseksi verkostoksi.

Etiikan opettaminen – mission impossible?

Viime keväästä lähtien Jyväskylän yliopiston etiikan opettajia on kokoontunut workshoppeihin, joissa perehdytään etiikan opettamisen ongelmiin ja teemoihin.

Etiikan opettajilla tarkoitetaan tässä kaikkia niitä, jotka integroivat eettisiä näkökulmia omaan opetuksensa tai pitävät (ammatti)etiikkakursseja. Mukana on ollut mm. liikuntatieteilijöitä, psykologeja, ja kasvatustieteilijöitä.

Ensimmäisellä kokoontumiskerralla professori **Jussi Kotkavirta** hahmotti, miksi etiikkaa pitäisi opettaa ja miten etiikan opetuksen pitäisi kiinnittyä opiskelijoiden elämään. Kotkavirran mielestä etiikka ei päästä opettajaa helpolla.

Toisella kerralla akatemiatutkija **Liisa Myyry** Helsingin yliopistosta alusti **James Restin** moraalisen käyttäytymisen teoriasta, joka kuvaa ihmisen kykyä havaita moraalikonflikteja, tehdä päätöksiä ja toteuttaa niitä käytännössä. Teoria antaa suuntaviittoa siihen, mihin etiikan opettamisella pyritään vaikuttamaan.

Opiskelijoita kannattaa herätellä pohtimaan ammattialansa eettisiä ongelmia ja ratkaisemaan niitä etiikan tarjoamien teorioiden avulla. Myös moraalisesti oikean teon käytännön toteutusta kannattaa pohdita. Heikkotahtoisuushan on meille kaikille tuttu ilmiö.

Jaoimme workshopin osallistujat kahteen keskustelupiiriin, jotka saivat tehtäväkseen tarkastella jotain opetuksensa liittyvää eettistä ongelmaa. Kumpikin ryhmä päätyi kiihkeään keskusteluun päätöksenteon vaikeudesta silloin, kun yksittäiset opiskelijat pyytävät erilaisiin syihin vedoten erivapauksia tai helpotuksia opintosuorituksiinsa. Monilla syyt ovat todellisia – toiset yrittävät päästä helpommalla kuin muut. Miten taata oppimistulokset ja oikeudenmukaisuus ja samalla ottaa huomioon opiskelijoiden ongelmat?

Oman ammattialani probleemojen lisäksi olen havainnut tarpeelliseksi perehtyä moraalipsykologian, so-

siaalipsykologian ja etiikan tutkimuksiin ja teorioihin. Filosofia tarjoaa käsitteistöä ja eväitä kriittiseen ajatteluun. Moraali- ja sosiaalipsykologia tarjoavat ymmärrystä moraalikäsitteistä, vuorovaikutuksesta, yksilön moraalien kehittymisestä ja käyttäytymisestä.

Workshopissa keskityimme yhteen asiaan kerrallaan. Pyrimme kehittämään tätä työtä, joka ei liene täysin mahdotonta. Kolmannen kerran kokoonnumme tammiukuussa. Silloin käsittelemme ihmiskäsityksiä etiikan opetuksessa. Seuraa yliopiston tapahtumakalenteria! Tervetuloa mukaan!

Tero Vartiainen

FT, lehtori, tietojenkäsittelytieteiden laitos

Turo Uskali
erikoistutkija

Innovaatiojournalismi: teoriasta käytäntöön

Tarina kertoo, että Kalifornian Piilaakso syntyi 1970-luvulla ainakin osittain paikallisten sanomalehtien korkeatasoisen teknologiauutisoinnin ansiosta. *San Jose Mercury News* ja *San Francisco Chronicle* olivat oivalta- neet keksintöjen merkityksen ja mikä tärkeintä – osasivat myös raportoida niistä ammattitaitoisesti.

Ideat, raha ja työntekijät alkoivat virrata San Joseen ja Palo Altoon. Maailman johtavia tietotekniikan suuryrityksiä syntyi (Intel, Apple) ja syntyy yhä, kuten Yahoo! ja Google.

Myöhemmin uusia Piilaaksoja on pystytetty kaikille maailmaan, myös Suomeen.

Tarvittiin kuitenkin yli 30 vuoden odottelu ja ruotsalainen valtiollinen innovaatiovirasto Vinnova ennen kuin innovaatiojournalismin käsite näki päivänvalon.

Käsitteen ideoi fysiikan tohtori David Nordfors. Nykyään Nordfors johtaa innovaatiojournalismin tutkimus- ja koulutustyötä maailmankuulussa Stanfordin yliopistossa, Kaliforniassa.

Nykyaikainen osastoitunut journalismi on tehokas tapa tuottaa päivittäin sisältöjä joukkoviestimiin. Se ei kuitenkaan ole kovin hyvä käsittelemään monimutkaisia ja hitaita muutoksia. Tärkeitä uutisaiheita putoaa päivittäin myös eri osastojen välimaastoihin.

Innovaatiojournalismi (injo) on yksi yritys vastata tähän. Se on yhdistelmä talous-, teknologia ja tiedejournalismia. Yhteiskunnan menestymisen kannalta tärkeät innovaatiojärjestelmät ovat sen keskeisiä aiheita.

Lähihistorian pörssiromahdukset ovat selkeästi

osoittaneet, miten helposti kokeneetkin talousjournalistit sekä meillä että muualla voivat hurahtaa erilaisiin ”jatkuvan kasvun” ja ”uuden talouden” harhoihin.

Vaatii todellista ammattitaitoa löytää tulevaisuuden menestyjät tuhansien joukosta. Heikkojen signaalien tunnistaminen on siinä tärkeää. Ei olekaan ihme, että innovaatiojournalistit hakevat viiteryhmänsä tulevaisuudentutkijoista.

Tutkija voi mahdolluttaa artikkeleihinsa monia vaihtoehtoisia kehityskulkuja esimerkiksi biotunnisteteknologian maailmanmarkkinoista. Innovaatiojournalistin juttuun – tai ainakaan otsikkoon – tuskin mahtuu jatkossakaan kuin yksi, kärjistävä näkemys.

Vuosina 2004–2005 ensimmäiset suomalaiset ja saksalaiset innovaatiojournalismin tutkijat verkostoituivat Stanfordin kanssa ja aloittivat yhteistyön. Syksyllä alaa esitellään ensimmäistä kertaa Aasiassa. Kiinan lisäksi kiinnostus näyttää viriävän Pakistanista Taiwaniin.

Avoin kysymys on, synnyttääkö globaali innostus aikanaan myös nykyistä parempaa innovaatiojournalismia.

Tätä testataan parhaillaan Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitoksella, maailman ensimmäisellä yliopisto-opiskelijoille suunnatulla innovaatiojournalismin pilottikursilla.

Kirjoittaja toimii erikoistutkijana viestintätieteiden laitoksella ja opettaa siellä innovaatiojournalismia.

LUUVE SODOR

Brändätään, tuotteistetaan ja sijoitellaan

Syksy saa – ja kehittämisen uudet tuulet ilmaantuvat yliopistoihin samalla varmuudella kuin sienet metsiin. Nyt brändätään, tuotteistetaan ja tuotesijoitellaan!

Miten Jyväskylän yliopistosta tehdään brändi – ja vielä tunnettu ja arvostettu? Alma materimme ääkkösellisyys on pikkuriikkisen ongelmallinen. Siis kättelyssä kehiin maailmankieli englanti. Kaupunki tarvitsee uuden nimen: miten olisi vaikkapa Grainy Village?

Siitä kumpuavat helposti myös monet yliopistoa puffaavat sloganit: Grainy Village – It's a Brainsy Village!

Imago avartuu oitis globaaliksi: Be brainsy – study at the 'Grainsy', ja kiirimme tunnettuuslistalla niukasti ohi Joshkar-Olan teknisen korkeakoulun, Manitoban liikelatoudellisen yliopiston ja muiden maineikkaiden opinahjojen!

Seuraavaksi käydään yliopiston tuotevalikoiman kimppeun. Oma logo ja väritys jo on. Siitä on hyvä aloittaa.

Tarvittaisiin kuitenkin hieman innovatiivisempaa ja nuorekkaampaa otetta. Kaikki yliopiston leidithän haluaisivat push-upit ja stringit sopiviin kohtiin kirjailuilla soihduilla, vai mitä? Ja miehiä miellyttäisi varmaan mäyräkoirallinen oman panimon Opinsauna-olutta, eikä totta?

Henkilökunnalle voitaisiin tarjota asevelihintaan joko naposteluporkkanaa (omalla yliopistologolla koristellussa pussukassa) tai vaihtoehtoisesti eleganttia koirukeppiä – saatavana myös jalopuisena ja hopeapäisenä ihan esimiehen UPJ-arvioista riippuen.

Mietitäänpä suomalais-äänimaisemaa kännykän kutsuäänineen. Eikö olekin niin, että liian usein kuuluu tuo tuttu nokia-lainen – mitä vikaa olisi 'jyväskyläläisessä'? Olisipa somaa, jos yliopistolaisten kännykästä kahta oma laulu!

Sovitetaan vaikka Kuoppamäen Sini- ja valkoinen uudelleen: *Terra sekä sininen, värit ovat Jyväskylän!* Ja millaisia mahdollisuuksia tarjoaisivatkaan logot kännykkään: Tilaa nyt kännykkääsi tiukkailmeinen talousjohtaja rahankäyttöäsi vaihtimaan, ikioma dekaani-si, joka muistuttaa aina kun aika tuottaa uusi julkaisu tai

Ajatus onkin Mattilanniemen rusakko

soihtu, joka sekunnin välein sammahtaa vitsikkäästi (vain 90c/ viesti!!!)

Eipä unohdeta opiskelijoita. Kun opiskelijaravintolat saadaan mukaan toimintaan, voidaan lapsosille kehittää omat Jylypahka-ateriat. Jokaisen annoksen mukana hassunhauska proffafiguuri! Kerää koko sarja! Ensi kuussa hupaisa tohtorinhattu, josta riittää iloa halloween-bileissä!

Ja sitten tuotesijoittelemaan! Tutustutaanpa Sallattujen elämien syysjakson dialogiin:

-- Hei kato! Tässä lehdessä kerrotaan, että Jyväskylän yliopiston tutkijat ovat kehitelleet rypyjä poistavan ja liikalihavuutta estävän AIDS-rokotteen! – Eikös joku sieltä vasta saanut sen Nobelin palkinnon?

Tai käydään salakuuntelemassa Idolsin tuomareiden kysymyksiä nuorille tähdenaluille:

- Mitä haluaisit opiskella?
- No ei sen niin väliä mut Jyväskylässä.

Ja mitä näkyykään ajankohtaisessa keskusteluohjelmassa? Kamera zoomaa asiantuntijan pinssiin: *Olen JY:n alumni ja ylpeä siitä.*

Kaikki yllä olevat ehdotukset luovutetaan ilomielin yliopiston viestinnästä vastaavien tahojen käyttöön ja edelleen jalostettavaksi.

Musta kylki

Ajan keskustasta Mattilanniemen suuntaan. Olen selvinnyt putkesta ja rullaan kohti satamaa. Olen yksin. Enpä olekaan! Jänis säntää edestäni juoksuun. Vieressä leveä väylä houkuttelee yöautoilijat kiihdyksiin. Minä päätän kokeilla miten lujaa jänis kulkee, pärjääkö pyörällä.

Vaikka on vauhtia, mielessä ehtii käydä ajatus, pomppako se Rantaväylälle ja jääkö auton alle. Ei pomppaa. Pyörätien oja ohjaa viivasuoraan. Pyörätie haarautuu, oja loppuu. Kun singon putkesta jänis syöksyy ojasta põheikköön. Karikkeen rapinasta tiedän, että matka jatkuu.

Kun saan taas näköyhteyden, ollaan jo Nokia Oyj:n nurmikolla. Homogeenisessa ympäristössä pako muuttuu paloittain lineaariseksi: syöksy, suunnanvaihto, syöksy... Päätelen, että se on Nokian jänis, koska sinne se onnistuu häviämään. Jahti on ohi.

Eläinrääkkäystä, sanoisi jänisten ystävä. Itse asiassa minä tein luontokappaleelle palveluksen. Urbaanijäniksen elämä on helppoa. Jos käy liian pehmeäksi, ei pärjää kissapedolle.

Jokaisella on merkityksensä kaupunkiekosysteemissä, vaikkakaan sitä ei ole mihinkään etukäteissuunnitelmaan kirjattu. Sivutoimisen satiirikon osaksi koitui olla Nokian jäniksen sparraaja.

Jänis on nopea, mutta ajatus vielä nopeampi. Tästäkin piti tulla satiiri.

Jouni K. Nieminen

Koulutuksesta tukea alueelle

Matti Vesa Volanen: Opiskeleva Pohjoinen Keski-Suomi. Toisen asteen koulutuksen kehittäminen. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuslaskelma 22, 20 euroa. Tilaukset: puh. (014) 260 3220, ktl-asiakaspalvelu&ktl.jyu.fi, fax (014) 260 3241.

Pohjoisen Keski-Suomen tulisi yhteistyössä Jyväskylän ja Jämsän seutukuntien kanssa kehittää maakunnallisesti toisen asteen koulutuksen alueellinen opintojärjestelmä, jossa huomioitaisiin myös aikuisten ja ikääntyvän väestön koulutustarpeet. On elintärkeää saada peruskoulun jälkeinen koulutus tukemaan ja vahvistamaan alueellista kehitystä.

Tällaisiin tuloksiin on Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskusten toimeksiannosta tullut Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksen tutkija **Matti Vesa Volanen**.

Hänen selvityksensä on julkaistu nimellä "Opiskeleva pohjoinen Keski-Suomi".

Pohjoisessa Keski-Suomessa osa nuorista jää kouluttamatta peruskoulun jälkeen. Toisaalta monet lähtevät opiskelemaan kauemmaksiin, vaikka paikkoja olisi seutukunnallakin.

Peruskoulun tunnetusti tasa-arvoiset oppimistulokset purkautuvat toisen asteen koulutukseen pyrittäessä: se, mistä peruskoulusta oppilas valmistuu, vaikuttaa olennaisesti siihen meneekö hän ammatilliseen koulutukseen, lukioon vai syrjäytykö koulutuksesta. Jyväskylän seutu imaisee huomattavan osan nuorista, osan siirtyessä jo heti peruskoulun jälkeen maakunnan ulkopuolelle.

Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten tulisi ottaa yhdessä vastuu koko ikäluokasta: kaikille tulisi taata toisen asteen koulutus ja yhä

useammalle omalla seutukunnalla.

Matti Vesa Volanen ehdottamalla ohjelmalla kehitettäisiin alueellinen opintojärjestelmä, jossa koetaan yhteiseen kehittämistyöhön toisen asteen koulutus, sekä lukiot ja ammatilliset oppilaitokset että nuorten ja aikuisten koulutus. Ohjelma on sovitettu yhteen Jyväskylän seudun toisen asteen koulutuksen kehittämistyön kanssa.

Modernin lyriikan juurilla

Osmo Pekonen (toim.): Suomalaisen modernin lyriikan synty – Juhlakirja 75-vuotiaalle Lassi Nummelle on ilmestynyt Snellman-instituutin B-sarjassa. Se on tilattavissa Snellman-instituutista hintaan 10€/kpl. www.snellman-instituutti.kuopio.fi/

Juhlakirja on kunnianosoitus kuopiolaisrunoilija **Lassi Nummelle**. Se sisältää neljä tutkielmaa. Kirjan toimittaja **Osmo Pekonen** itse kirjoittaa modernistirunoilijoiden **Lassi Nummen** ja **Lasse Heikkilän** suhteesta.

Kai Laitinen muistelee Kuopion Yhteiskoulun opettajaa **Jorma Korpelaa**. **Katriina Kajannes** analysoi Lassi Nummen lyyristä varhaistuotantoa ja **Anna-Liisa Alanko** tarkastelee hänen novelliaan *Kulku* (1949).

Teokseen sisältyy myös Lasse Heikkilän aikaisemmin julkaisematon runosarja "Peili-elegiat".

Lassi Nummen Kuopioon liittyviä runoja on koottu sikermäksi, minkä lisäksi Nummi on kirjoittanut teosta varten kolme uutta runoa.

Vapauttaako verkko?

Pertti Lappalainen: Verkolla valtaa. Internet ja poliittisen kansalaistoiminnan näkymät. Jyväskylä: SoPhi.

Verkko ja verkosto ovat tämän hetken muotitermejä monella tieteenalalla. **Pertti Lappalaisen** uutuuskirja lähestyy niitä verkkoaktivismiin ja kansalaisten poliittisen toiminnan perspektiivistä. Lappalainen rajaa kirjansa näkökulman koskemaan nimenomaan verkkotaitoisia kansalaistoimijoita, ja tästä lähtökohdasta hän luo katsauksen muutamiin viimeai-

Vapaan tahdon pilkahduksia ja valon säteitä

Jussi Viitala, Vapaasta tahdosta? Käyttäytymisen evolutiivinen perusta. Atena 2005.

Dosentti **Jussi Viitala** saa Konneveden tutkimusasetaman johtajuudesta eläkkeelle päästyään keskittyä toden teolla tieteenalansa popularisointiin. Viime vuoden Tieto-Finlandia-ehdokkaaksi yltänyt ja Lauri Jäntin säätiön kunniamaininnan saanut *Inhimillinen eläin, eläimellinen ihminen* oli kiinnostava avaus, joka vei iloksemme hänet jututettavaksi ruutuihin ja radioihin.

Nyt uutuus *Vapaasta tahdosta? Käyttäytymisen evolutiivinen perusta* jatkaa Viitalan hienokseltaan poleemista ja pohtimaan haastavaa valistustyötä mm. siitä, millaisia me ihmiset nisäkäslajeina olemme. Kirja paloittelee kysymys-

tä, kuinka suuri osa käyttäytymisestäämme on vaistojen ohjaamaa, mikä osa on perintökijöiden ja vieläpä vapaan tahdon. Juuri tietoisuuden tahdon ja moraalinkin osuutta meissä eläintutkija pohtii.

Samankaltaisuus simpanssin ja ihmisen mielen mallien välillä ja toisaalta ne ratkaisevat erot ovat kiihottaneet Viitalaa puntaroimaan mm. moraalialta tai moraalittomuuden merkitystä käyttäytymisessämme.

Uskollisuus tai uskottomuus meissä, samoin kuin sukupuoli-identiteetin määräytyminen on Viitalan mukaan peilattavissa evolutiivisen mielekkyyden sekä vapaan tahdon ja tiedostamisen pilkahduksina. Niissä pilkahduksissa piileksivät ihmiskunnan arvot, altuisuus ja kulttuurievoluution eväät. -TVK

kaksiin poliittisiin prosesseihin (mm. globalisaation vastaiset mielenosoitukset Seattlessa 1999).

Lappalainen korostaa, että verkko on kokemustila, jossa käyttäjät voivat muodostaa erilaisia yhteenliittyviä ja tätä kautta "valtaistaa" itseään enemmän kuin jos he toimisivat ilman verkossa tapahtuvaa vuorovaikutusta.

Avain verkossa valtaistumiseen on tarpeeksi monien kytkösten luominen, koska tiheimmässäkään verkossa toimija voi teoriassa olla yksin, jos hänellä ei ole ainuttakaan kontaktia toisiin käyttäjiin.

Kuten **Bruno Latourin** toimijaverkostossa, myös Lappalaisen verkostokäsityksessä verkon "ulko-osa" ei ole verkkotaitoisen toimijan näkökulmasta olennaista, koska poliittinen toiminta tapahtuu

verkon jäsenten välillä.

Yksi Lappalaisen kirjan tärkeimmistä johtopäätöksistä on, että verkko on taitointensiivinen tila. Verkkotaitojen hankkiminen on kuitenkin pitkälti yksilön oman aktiivisuuden varassa, ja sama koskee tietokoneen ja verkkoyhteyden hankintaa. Verkkotaitojen ylläpitäminen on myös jatkuva prosessi, joka vaatii säännöllistä omien tietojen ja taitojen päivittämistä. Vaikka verkko antaa siinä uusia mahdollisuuksia, samalla se myös sitoo käyttäjänsä itseensä.

Jari Peltola

Käsitteellistä ja menetelmällistä tukea menetelmien kehittämiseen

TTL Mauri Leppäsen tietojärjestelmä-tieteen väitöskirja *An Ontological Framework and a Methodical Skeleton for Method Engineering – A Contextual Approach* tarkastettiin 22.8. Vastaväittäjänä oli professori Richard Welke (Georgia State University) ja kustoksena professori Kalle Lyytinen (Case Western Reserve University/ Jyväskylän yliopisto).

Sosiaalialan kamppaileva asiantuntijuus

KK Päivi Niiranen-Linkaman kasvatustieteen väitöskirja *Sosiaalisen transformatio sosiaalialan asiantuntijuuden diskursseissa* tarkastettiin 25.8. Vastaväittäjänä oli dosentti Lea Henriksson (Tampereen yliopisto) ja kustoksena professori Anja Heikkinen.

Mitä on koulun tuloksellisuus?

KL Aini Oravakankaan kasvatustieteen väitöskirja *Koulun tuloksellisuus? Filosofisia valotuksia koulun tuloksellisuuden problematiikkaan suomalaisessa yhteiskunnassa* tarkastettiin 26.8. Vastaväittäjänä oli dosentti Rauno Huttunen (Joensuu yliopisto), kustoksena professori Juhani Aaltola (Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskus).

Fysioterapia ja harjoittelu auttavat rintasyöpäleikattuja toipumaan

TtM Anne Kärjen fysioterapian väitöskirja *Physiotherapy for the functioning of breast cancer patients* tarkastettiin 26.8. Vastaväittäjänä oli professori Rik Gosselink (University of Leuven, Belgia) ja kustoksena professori Esko Mälkiä.

Lisääntynyt UV-säteily vaikuttaa hauenpoikasiin haitallisesti

FM Eeva-Riikka Vehniäisen ympäristötieteiden väitöskirja *Boreal fishes and ultraviolet radiation – Actions of UVB at molecular and individual levels* tarkastettiin 26.8. Vastaväittäjänä oli professori Helmut Segner (University of Bern, Sveitsi) ja kustoksena professori Markku Kuitunen.

Uutta tietoa muotojen rinnakkaiselosta lyijy-186 -ytimestä

FM Janne Pakarisen fysiikan väitöskirja *Probing non-yrast structures of ^{186}Pb nuclei in a RDT measurement employing the JUROGAM array* tarkastettiin 26.8. Vastaväittäjänä oli tohtori Sean J. Freeman (Schuster Laboratory, Manchester, UK) ja kustoksena professori Rauno Julin.

Uuden isotoopin tuottaminen mahdollista

DI Ari-Pekka Leppäsen kokeellisen ydinfysiikan väitöskirja *Alpha-decay and decay-tagging studies of heavy elements using the RITU separator* tarkastettiin 1.9. Vastaväittäjänä oli Dr. Dieter Ackermann (Gesellschaft für Schwerionenforschung, Saksa) ja kustoksena professori Matti Leino.

Näyttävät ornamentit paljastavat elinkykyisimmät särkikalakoiraat

FM Anssi Vainikan kalabiologian ja kalatalouden väitöskirja *Mechanisms of honest sexual signalling and life-history trade-offs in three cyprinid fishes* tarkastettiin 3.9. Vastaväittäjänä oli dosentti Frode Skarstein (University of Tromsø, Norja) ja kustoksena dosentti Jouni Taskinen.

Suurvalta-ajan alamainen oli poliittisesti aktiivinen

FL Piia Einosen Suomen historian väitöskirja *Poliittiset areenat ja toimintatavat. Tukholman porvaristo vallan käyttäjänä ja vallankäytön kohteena n. 1592–1644* tarkastettiin 10.9. Vastaväittäjänä oli professori Kimmo Katajala (Joensuun yliopisto) ja kustoksena professori Petri Karonen.

Jalkapallofanius on rakkautta ja uskoa

YTM Harri Heinosen liikuntasosiologian väitöskirja *Jalkapallon lumo - tutkimus suomalaisesta Everton-faniudesta* tarkastettiin 24.9. Vastaväittäjänä oli dosentti Tommi Hoikkala ja kustoksena professori Hannu Itkonen.

Kirjoittamisprosessi on tuskaa ja hauskaa peruskoulussa

FL Annamari Murtorinteen soveltavan kielentutkimuksen väitöskirja *Tuskan hauskaa! – Tavoitteena tiedostava kirjoittaminen. Kirjoittamisprosessi peruskoulun yhdeksännellä luokalla* tarkastettiin 17.9. Vastaväittäjänä oli professori Pirjo Linnakylä ja kustoksena professori Minna-Riitta Luukka.

Sosiaaliset suhteet vaikuttavat psykoosista paranemiseen eri tavalla Suomessa ja Espanjassa

PsM Outi Kallan psykologian väitöskirja *Characteristics, Course and Outcome in First-Episode Psychosis. A Cross-Cultural Comparison of Finnish and Spanish Patient Groups* tarkastettiin 8.10. Vastaväittäjänä oli emeritusprofessori Johan Cullberg (Karolinska Institutet, Tukholma) ja kustoksena professori Jarl Wahlström.

Veijariromaani kritisoi aikansa epäkohtia

FL Anna-Riitta Tunturin kirjallisuuden väitöskirjan *Der pikareske Roman als Katalysator in geschichtlichen Abläufen. Erzählerische Kommunikationsmodelle in "Das Leben des Lazarillo von Tormes", bei Thomas Mann und in einigen finnischen Romanen* tarkastettiin 17.9. Vastaväittäjänä oli professori Lothar Bluhm (Oulun yliopisto) ja kustoksena professori Leena Kirstinä.

Vahvat juuret maatilamatkailun perustana

KTL Hilikka Lassilan taloustieteiden väitöskirja *Matkailutilan sukupolvenvaihdos talonpoikaisten arvojen ohjaamana prosessina* tarkastettiin 8.10. Vastaväittäjinä oli professori Raija Kompulla (JoY) ja professori Pasi Malinen (TuKKK) ja kustoksena professori Tarja Niemelä.

Koulujen välillä vähän eroja oppilaiden lukutaidossa

YTL Antero Malinin kasvatustieteen väitöskirja *School Differences and Inequities in Educational Outcomes. PISA 2000 Results of Reading Literacy in Finland* tarkastettiin 23.9. Vastaväittäjänä oli dosentti Ritva Jaku-Sihvonen (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Jorma Kuusinen.

Suomalaiset luottavat julkisiin organisaatioihin

FM Vilma Luoma-ahon yhteisöviestinnän väitöskirja *Faith-holders as Social Capital of Finnish Public Organisations* tarkastettiin 8.10. Vastaväittäjänä oli professori Günter Bentele (Leipzigin yliopisto, Saksa) ja kustoksena professori Jaakko Lehtonen.

TEKSTI JA KUVA Oili Pulkkinen

Kaksi askelta eteenpäin Suomessa – kaksi taakse Skotlannissa?

Monesta täällä opiskelevasta ja työskentelevästä suomalaisesta Skotlannissa on monet asiat aivan ylösalaisin, ei ainoastaan liikenne.

Aloittaessani opiskelut Suomessa 90-luvun alkupuolella oli työlästä saada kokoon tarvittava määrä kesä-opintoja opintotukea varten. Nyt on otettu askel eteenpäin ja puhutaan kesäopetuksesta ja kesälukukaudesta.

Skotlannissa taas huomattavimmat yliopistot, myös Glasgown ja Edinburghin yliopistot, ovat siirtyneet kahden lukukauden järjestelmään viime syksystä. Askel taakse?

Toinen ikuisuuskyseminen suomalaisessa koulutuspolitiikassa on lukio-opintojen merkitys yliopiston opiskelijavalinnoissa. Abithan oppivat, että lukion päästödistuksella tai ylioppilaskirjoituksilla ei ole merkitystä, koska pitää menestyä pääsykokeissa, tai ainakin soveltuvuuskokeissa.

Britanniassa on taas pohdittu sitä, että nykyinen valintamenettely ei johda siihen ihanteelliseen tulokseen, että opiskelijat saisivat itselleen sopivan opiskelupaikan. Ratkaisuksi on esitetty – pääsykoetta.

Ensi vuonna lakitieteen opinnoista Glasgown yliopistossa haaveilevat joutuvat suorittamaan monivalintakokeen, jossa mitataan heidän kommunikointitaitojaan, kriittistä ajatteluaan ja ongelmanratkaisukykyään. Lääketieteen sisäänpääsytesteihin kuuluu lisäksi ongelmalliseksi koettu persoonallisuustesti.

Vastaavia testejä on jo käytössä merkittävässä englantilaisissa yliopistoissa ja kokeilun odotetaan laajenevan myös osaan muita skotlantilaisia yliopistoja vuonna 2007. Askel pääsykokeisiin päin?

Opiskelijan tie tänne käynee kohta vain pääsykokeen kautta.

Kirjoittaja on tutkijatohtori, joka työskentelee vieraillevana tutkijana Glasgown yliopiston politiikan tutkimuksen laitoksella.

VÄITÖKSIÄ

to 27.10. klo 12 S212, Seminarium.

KTM Sami Yläoutisen taloustieteiden väitöskirjan *Development and Functioning of Fiscal Frameworks in the Central and Eastern European Countries* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Mika Widgren (TuKKK) ja kustoksena professori Jaakko Pehkonen.

la 29.10. klo 12 S212, Seminarium.

KTM Anne Kankaanrannan soveltavan kielitieteen väitöskirjan "*Hej Seppo, could you pls comment on this!*" – *Internal Email Communication in Lingua Franca English in a Multinational Company* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Priscilla Rogers (Michiganin yliopisto, USA) ja kustoksena emeritusprofessori Kari Sajavaara.

pe 4.11. klo 12 S212, Seminarium.

LL Marja-Liisa Kinnusen psykologian väitöskirjan *Allostatic load in relation to psychosocial factors and health* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Katri Räikkönen-Talvitie (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Lea Pulkkinen.

la 12.11. klo 12 S212, Seminarium.

PsL Virpi Uotisen psykologian väitöskirjan *I'm as old as I feel. Subjective age in Finnish adults* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Stig Berg (School of Health Science, Jönköping) ja kustoksena emeritusprofessori Isto Ruopila.

la 26.11. klo 12 S212, Seminarium.

KL Matti Taajamon kasvatustieteen (OKL) väitöskirjan *Ulkomaiset opiskelijat Suomessa. Kokemuksia opiskelusta ja opimisesta, elämästä ja erilaisuudesta* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Rauni Räsänen (Oulun yliopisto) ja kustoksena professori Pauli Kaikkonen.

la 26.11. klo 12 Auditorio 2, Agora.

PsM Tarja Salokosken psykologian väitöskirjan *Tietokonepelit ja niiden pelaaminen* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Christina Salmivalli (Turun yliopisto) ja kustoksena professori Lea Pulkkinen.

la 26.11. klo 12, ilm. myöhemmin.

DI Vesa Rajaniemen liikuntasuunnittelun väitöskirjan *Liikuntapaikkarakentaminen ja maankäytön suunnittelu – Tutkimus eri väestöryhmät tasapuolisesti huomioon ottavasta liikuntapaikkasuunnittelusta ja sen kytkemisestä maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavoitukseen* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä on professori Helka-Liisa Hentilä Oulun yliopistosta ja kustoksena professori (ma) Kimmo Suomi.

Lisätietoja: Liisa Harjula, viestintä, puh. (014) 260 1043, liisa.harjula@adm.jyu.fi

TAPAHTUMIA

27.–28.10 FYS 1, Fysiikan laitos. **2nd Jyväskylä Nanoscience Days 2005**. Lisätietoja: Jari Salmela, Nanoscience Center, puh. (014) 260 4755, jari.salmela@phys.jyu.fi, www.nano.jyu.fi/.

3.11. ja 1.12. klo 9–12 C Ag 411.4, Agora. **Tutkimuksesta innovaatioksi.** *Tutkimustuloksen kaupallinen hyödyntäminen*. Lisätietoja: Janne Virtapohja, janne.virtapohja@jyu.fi

17.–19.11, Musica. **Music and Development – Challenges for Music Education.** Lisätietoja: Pirkko Paananen, Musiikin laitos, puh. (014) 260 1336, ppaanane@campus.jyu.fi, www.jyu.fi/musica/development/callforpapers.htm.

17.–18.11. **Kasvatustieteen päivät.** *Koulutuksen kulttuurit ja hyvinvoinnin politiikat*. Lisätietoja: Minna Penttilä, Kasvatustieteen laitos, puh. (014) 260 1688, mpenttil@edu.jyu.fi, www.kasvatus.net/kasvatustieteenpaivat/.

ke 23.11 klo 12 C1, Seminaarinmäki. **Virkaanastujaiset. Virkaan astuvat psykologian professori Katariina Salmela-Aro ja etnologian professori Laura Stark.** Lisätietoja: Liisa Harjula, liisa.harjula@adm.jyu.fi.

Yliopistoilmettä

• Lippis yhdeksän euroa

www.jyu.fi/prtuotteet/

Aktivoivia menetelmiä opinnoitettujen ryhmäohjaukseen 3 op

Lähijaksot Jyväskylässä
30.1., 2. - 3.3. ja 3.4.2006

**Ilmoittaudu
30.11. mennessä:**
www.cec.jyu.fi/
koulutusohjelmat/opinnayt

Lisätietoja:
Kati Reponen
Puh. (014) 260 2523
kati.reponen@cec.jyu.fi

Aikuiskoulutuksen laatuylipisto 2004 - 2006

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Täydennyskoulutuskeskus

Harmonisella Rehtoraatilla värikkäät vaiheet

Kruunun viljavarastosta tasavallan yliopistolle

Kaupungin vaakuna komeilee korkeimmalla. Hallituksen kokoushuone (kuva vas.) on toiminut kirjastosalina.

Jyväskylän kaupungin eteläisen tulliportin viereen kaupungin rajan ulkopuolelle Hämeenlinnaan johdettavan tien varteen rakennettiin vuonna 1851 kruunun viljamakasiini. Se oli pitkään tyhjänä viljan varastoinnin loputtua 1880-luvulla.

Kaupungin kirjasto ja vuonna 1912 perustettu tieteellinen kirjasto saivat siitä tilat, kun arkkitehti **Wivi Lönnin** piirustusten mukainen korjaustyö saatiin vuonna 1916 valmiiksi. Tieteellistä kirjastoa siirrettiin vähitellen korkeakoulun rakennuksiin, viimeiset kirjat vuonna 1948. Kaupunginkirjasto toimi makasiinissa vuoteen 1980 saakka.

Tullessani 1967 opiskelemaan Jyväskylän yliopistoon kaupunginkirjasto palveli silloin jo varsin ahtaissa tiloissa niin opiskelijoita kuin kaupunkilaisiakin. Monilla nykyisin Rehtoraatissa vierailevilla onkin lämpimiä muistoja siltä ajalta.

Suomen käsityön museon siirryttyä rakennuksesta vuonna 1999 sitä tarjottiin Valtion kiinteistölaitokselle eli nykyiselle Senaatti-Kiinteistölle. Samoihin aikoihin yliopisto joutui selvittämään aluetarpeitaan, kun Mattilanniemen Agora-rakennukseen tuli yritystiloja ja Nokian rakennukset tarvitsivat noin kymmenen metrin levyisen kaistaleen yliopistolle varatusta maa-alueesta.

Silloin Seminaarinmäen kampuksen lisäalueeksi varattiin Lounaispuiston ja Hämeenkadun välinen alue, jos-

Hallituksen kokoushuoneessa ovat esillä rehtoreitten kuvat korkeakoulun alusta alkaen.

ta Rehtoraatin ohella yliopiston käytössä ovat Parviaisen talo ja Juomatehdas.

Makasiini tuli yliopiston käyttöön lokakuussa 2000. Koska rehtorin työhuone sijoitettiin sinne, se nimettiin Rehtoraatiksi. Rakennuksen sisätilat ja kalustus toteutettiin arkkitehdin suunnitelman mukaisesti sopuisuutena kokonaisuutena.

Rehtorin työtilan sisustus on hankittu suomalaisista ja tšekkiläisistä antiikkiliikkeistä intendentti **Erkki Fredriksonin** etsintöjen tuloksena. Hallintojohtajan huoneen puinen kiikkutuoli oli käytössä jo 1973, kun menin hallintojohtaja **Matti Hietalan** luokse työhönottohaastatteluun haettuani tiedekuntasihteeriksi.

Vanha rakennus asettaa omat rajoitteensa, kun se muutetaan nykyaikaisiksi työskentelytiloiksi. Tästä huolimatta kokonaisuutta voidaan pitää onnistuneena. Sisätilojen arkkitehtuuri on miellyttävä silmille. Tätä kuitenkin jonkin verran himmentävät nykyaikaiset rakennusmääräykset.

Vaikka Jyväskylän yliopistossa on kiinnitetty erityistä huomiota esteettömyyteen, pysähtyy usein katsomaan toiseen kerrokseen johtavaa, kokonaisuuteen huonosti sopivaa inva-hissiä ja kysymään sen tarpeellisuutta. Viiteen vuoteen sitä ei ole tarvittu kertaakaan.

Rakennuksen suurin tila on aiemmin kirjastosalina toiminut hallituksen kokoushuone. Sen vitriineissä esitellään tiedekuntien toimintaa, ja sen seinillä ovat rehtoreitten kuvat korkeakoulun alusta alkaen.

Kokousten kulkua helpotti merkittävästi, kun huoneen kattoon saatiin akustiikkalevyt vähentämään kaikua. Vieläkin esittelijä voi olla vaikeuksissa, kun hallituksen jäsen kääntyy puhumaan rehtoriin päin. Pöydän toisessa päässä oleva esittelijä ei aina kuule kaikkea puhuttua.

Keski- ja Etelä-Euroopan yliopistoissa johdon kokous- ja työtilat ovat usein edustavissa entisissä aatelistartanoissa. Tasavaltalaisen yliopiston johdon tiloiksi sopii mainiosti entinen viljamakasiini.

Kirjoittaja on Jyväskylän yliopiston hallintojohtaja.

* . LT53*

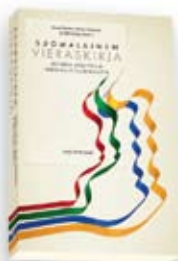
Älä etsi. Löydä. SYKSY 2005

Anna Rastas, Laura Huttunen
& Olli Löytty (toim.)

Suomalainen vieraskirja

Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta

208 s. • ovh. 31,00 € • syyskuu

Antti Karisto (toim.)

Suuret ikäluokat

365 s. • ovh. 30,00 €

syyskuu

Marianne Nylund
& Anne Birgitta Yeung (toim.)

Vapaaehtoistoiminta

Anti, arvot ja osallisuus

320 s. • ovh. 30,00 €

syyskuu

Theodor W. Adorno

Esteettinen teoria

(Ästhetische Theorie)

suom. Arto Kuorikoski

550 s., sid. • ovh. 38,00 €

lokakuu

Eric Hobsbawm

Rosvot

(Bandits)

suom. Tero Karasjärvi

240 s. • ovh. 30,00 €

lokakuu

J.R. McNeill & William McNeill

Verkottunut ihmiskunta

Yleiskatsaus maailmanhistoriaan

(The Human Web. A Birds'eye View of World History)

suom. Natasha Vilokkinen

430 s. • ovh. 32,00 € • syyskuu

Michel Foucault

Tiedon arkeologia

(L'archéologie du savoir)

suom. Tapani Kilpeläinen

272 s., sid. • ovh. 32,00 €

syyskuu

Ilpo Koskinen, Pertti
Alasuutari & Tuomo Peltonen

Laadulliset menetelmät kauppateieteissä

320 s. • 28,00 € • lokakuu

Johanna Ruusuvoori
& Liisa Tiittula (toim.)

Haastattelu

Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus

280 s. • ovh. 28,00 € • syyskuu

 VASTAPAINO

Osuuskunta Vastapaino

Yliopistonkatu 60 A
33100 Tampere

Tel.
Telefax

(03) 2146 245
(03) 2146 646
tilaukset@vastapaino.fi
www.vastapaino.fi